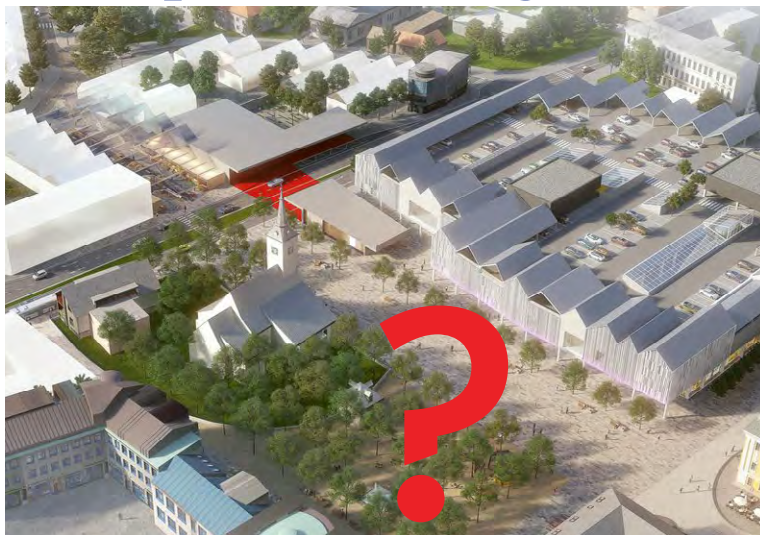

ĽADOVEŇ-JAHODNÍKY-TOMČANY: Zohľadní trasa východného okruhu požiadavky Ľadovníanov?
STRED: AMFIKO sa rozvíja o nové služby a atrakcie, ale má ešte veľký potenciál
PODHÁJ-STRÁNE: Občania dúfajú, že obnova ciest a chodníkov bude pokračovať, privítajú aj park
SEVER: Krok k tomu, aby naše mesto bolo zdravšie a bezpečnejšie
KOŠÚTY: Nenechajte si ujsť podujatie Svet jazerných bytostí!
ZÁTURČIE: Zrekonštruovaná cesta s novým asfaltom ku kaštiel'u
PRIEKOPA: Jeden problém (ruina MŠ) odstránený, nákladnú dopravu treba ešte dotiahnuť

Zastupiteľstvo august – september naznačuje zmeny?

V týchto dňoch sa rozhoduje aj o rekonštrukcii Námestia SNP: bude ďalej hanbou, alebo hrdým symbolom mesta?

Veľmi dlho nemali poslanci zastupiteľstva taký bohatý program – vyše 30 bodov - ako 22. augusta, s pokračovaním 3. septembra. Poslanci schválili správy o spolufinancovaní projektov rekonštrukcie niektorých ciest a chodníkov i na podporu hasičských zborov. Bez problémov prešli správy o rozvoji vodárenských sietí, o programe odpadového hospodárstva na roky 2016-2020, o prevode pozemkov do majetku mesta v lokalite Hradečnica, Osikovo, o prenájme pozemkov pred žel. stanicou na budovanie chodníka od stanice po

priecestie i o kontrolách Útvoru hlavného kontrolóra, environmentálnej a dopravnej výchovy. Rozsiahle diskusie vyvolali správy o riešení dočasnej (kruhovej) križovatky na Košútoch a súvisiaceho východného mestského okruhu (VMO), o dostavbe tréningovej hokejovej haly, o MHD a o zaradení MŠ Ako u mamy do siete škôl. Pri viacerých bodoch poslanci kládli dôraz na komplexnosť, systémovosť a perspektívnosť riešení. Poslanec **M. Uherčík** napr. žiadal, aby sa pri rekonštrukciách ciest a chodníkov riešila aj infraštruktúra

(i stromy) a podobne, aby sa riešil celý predstaničný priestor, vrátane autobusovej stanice. Mimoriadne komplikovane sa diskutovalo o „kruháci“ na Košútoch a východnom mestskom okruhu (VMO), ktorý podľa poslancov negatívne ovplyvní život najmä na Košútoch a Ľadovni. Ak sa nevyrieši „kruháci“, reálne hrozí uvedenie križovatky Košúty do pôvodného stavu. No to je podmienené ústálením trasy východného okruhu a jeho napojenia na križovatku – od toho závisí o.i. projekt výstavby 76 súkromných nájomných bytov za Kauflandom – na čo upozornil primátor **J. Danko**. Viacerí poslanci upozornili na vážne výhrady poslancov a občanov Košút a Ľadovne voči trase VMO, žiadali citlivý prístup k nim a zodpovedné posúdenie požiadaviek občanov. Poslanci napokon temer jedomyseľne podporili uznesenie, ktorým dali Útvoru hl. architekta úlohu pripraviť projektovú dokumentáciu celej trasy VMO. Podporu dostalo aj dokončenie roky rozostavanej tréningovej hokejovej haly, ale na návrh poslancu **M. Kalnického** má vedenie mesta preveriť aj mimorozpočtové zdroje financovania stavby – s dotáciou hokejového zväzu prípadne na základe koncesionárskej zmluvy

súkromného investora. Jeho návrh počítá s tým, že budúca sezóna by sa mohla začať už s novou tréningovou halou, neznamená to žiadne zdržanie. Mesto sa nachádza v kritickej situácii vo financovaní straty zo služby vo verejnom záujme pri MHD. Končí sa platnosť zmluvy so SAD Žilina, autobusy v martinskej MHD dosluhujú a bude nevyhnutné nárazovo obnoviť vozový park, no SAD Žilina premietne do ceny aj náklady na prenájom autobusovej stanice vo Vrútkach (je v súkromných rukách). Náklady mesta na MHD tak vzrástli z 1,7 mil. eur (rok 2017), na 2,4 mil. (2018), t.j. sa očakáva vyše 3 mil. eur a v r. 2020 by to mohlo dosiahnuť 4,5 mil. eur ročne. Viacerí poslanci ostro kritizovali aj úroveň služieb a žiadali pracovať na zámere založiť mestský podnik pre MHD (s využitím skúseností napr. vo Zvolene). Zastupiteľstvo potom podporilo zámery pracovať na projektoch zelených striech, podporiť služby pre psíčkarov, hľadať opatrenia proti rozmachu hazardu v meste a pripraviť podklady pre vyhlásenie Jahodníckych hájov za lesy osobitného určenia a pripraviť komunikačné kódexy mesta a jeho organizácií. **(be)**

Editoriál

Mgr. MARTIN KALNICKÝ

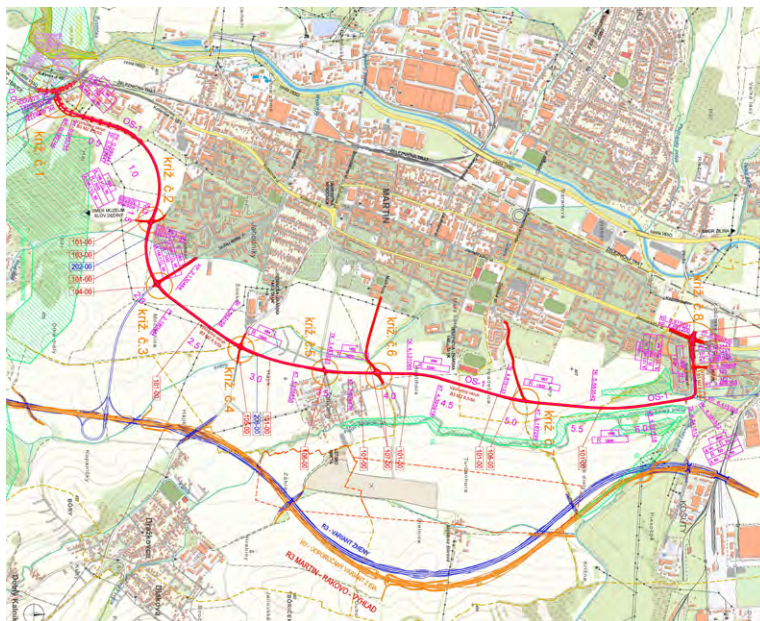
Toto vydanie MESTSKÝCH NOVÍN by sme mohli nazvať „infraštruktúrnym“. Vyplýva to už aj z rokovania zastupiteľstva: zaoberalo sa celým radom konkrétnych rozvojových zámernov. Od „kruháča“ na Košútoch cez východný mestský okruh,

zasahujúci celé mesto, až po hokejovú tréningovú halu na Podháji. Preto aj MN prinášajú názory a argumenty o týchto strategických akciách. No aj v mestských častiach nájdete mnoho aktualít, čo sa robí v každej mestskej časti pre občanov, a k tomu dostali

priestor aj názory občanov. Samozrejme, nechýba kultúrna a mimoriadne bohatá športová ponuka a informácie z blízok Vrútok.

Vaše podnety a námety nám môžete poslať na email: redakcia@mestskenoviny.sk

Bez východnej časti vonkajšieho mestského okruhu bude doprava kolabovať

Navrhovaný východný mestský okruh (červená farba) aj s križovatkami. Zdroj: ÚHI mesta Martin

Téma východného mestského okruhu (VMO) rezonovala aj na augustovom zasadnutí mestského zastupiteľstva. Poslanci po zaujímavej diskusii schválili potrebné uznesenie na to, aby sa mohla vypracovať základnú projektovú dokumentáciu pre územné konanie na časť trasy v napojení VMO na hlavný ťah na Jilemnického ul. v Košútoch, čo súviselo s dočasnou okružnou križovatkou na tejto ceste I/65.

Hoci vyjadrenia poslancov boli rôzne, pri hlasovaní ťahali za jeden povraz (dvadsať bolo za, nikto nebol proti a jeden sa zdržal hlasovania), čo uvítali aj odborníci na túto problematiku, ktorí hovoria takmer identickým hlasom. V oblasti dopravy je potrebné prebudovať súčasný dopravný systém (vstup do Martina je vedený po dvoch osiach – Jilemnického ul. a Jesenského ul.), lebo ten aktuálny na mnohých miestach začína kolabovať a už nestačí kapacitou komunikácií a organizáciou dopravy plniť pôvodnú

funkciu. O názor na túto tému sme požiadali hlavného inžiniera mesta Martin Ing. Vladimíra Povodu: „Až 80 percent vnútromestskej dopravy ide do centra mesta cez vnútorný dopravný okruh. Na to, aby sme v budúcnosti zvládli dopravu v meste, musíme prebudovať súčasný axiálny systém na radiálno-okružný. Takto zmeniť systém dopravy je nevyhnutnou potrebou, pričom vo všetkých väčších mestách (aj na Slovensku) je to už bežné. Radiálno-okružný systém funguje tak, že od vnútorného mestského okruhu sa budujú ďalšie vonkajšie mestské okruhy, ktoré obsluhujú prislúchajúce lokality, a do vnútra mesta sa vstupuje len po radiálach. To znamená po uliciach, ktoré vedú do určitého záujmového územia. Chceme vybudovať taký vnútromestský dopravný systém, ktorý bude schopný zvládnuť situáciu za 20 a viac rokov. A to môže byť len radiálno-okružný systém, čiže už nie v axiálnom smere, čo stačilo v minulosti pri vtedajšej intenzite dopravy. V súčasnosti máme na území mesta niečo vyše 27 000 vozidiel (bez tranzitnej dopravy), ktoré urobia denne 40 000 jazd (cieľových a zdrojových). Obsadenosť vozidiel je z 80 percent pri jazde zo zdroja (bydlisko) do cieľa (pracovisko) iba jeden človek. Podľa prognózy na základe dopravného generelu stúpne za 15 až 20 rokov počet motorových vozidiel v meste na 36 000. To by

znamenal stupeň motorizácie 1,2 (čiže na 1000 obyvateľov bude 800 áut, dnes je to 600), za predpokladu, že budeme mať 50 000 obyvateľov. Počet obyvateľov nám klesá, ale počet vozidiel stúpa. Je to daň za zvyšujúcu sa životný úroveň, ktorú kopírujeme zo Západu. Ak neurobíme kroky, ktoré sme už dávno mali začať robiť, potom, bohužiaľ, na vnútromestskú dopravu „zahynieme“. Keďže za ostatných 30 rokov sa v meste vybudovali len zhruba 3 km ciest, momentálne nemáme dostatočnú kapacitu siete miestnych komunikácií, ktoré by boli schopné preniesť takúto dopravu v budúcnosti. Preto to potrebujeme akútne riešiť.

Čo sa týka napojenia VMO na Jilemnického ul., bude to jedna z rozhodujúcich križovatiek, musíme ju formou projektovej dokumentácie zadefinovať, aby mohli pokračovať ďalšie procesy. Občania by sa nemali báť komunikácie medzi Košútami 1 a 2, fyzicky ju nebudú veľmi vnímať, bude tam tienica zeleň a iné prvky. Mý sa na to pozeráme komplexne a hľadáme čo najlepšie východiská, aby doprava v Martine úplne neskolabovala. V kontexte trvalo udržateľného rozvoja mesta Martin je východný mestský okruh (presnejšie východná časť vonkajšieho mestského okruhu) nesmierne dôležitý.“

Trvalé riešenie križovatky a napojenie VMO na Jilemnického ul.

V zmysle platného územného plánu mesta Martin sa v budúcnosti počíta aj s výstavbou východného mestského okruhu (VMO), ale momentálne to nie je na programe dňa, zatiaľ je urobená iba technická štúdia. Na augustovom zasadnutí mestského zastupiteľstva však bolo treba schváliť uznesenie č. 167/19 a vyriešiť problém s dočasnou okružnou križovatkou na Jilemnického ul.

Poslanci prerokovali situáciu na ceste I/65 v mestskej časti Košúty, ktorá súvisí s dočasnou okružnou križovatkou a schválili vypracovanie projektovej dokumentácie (na celú trasu VMO v zmysle územného generelu dopravy a platného územného plánu v členení na etapy) pre územné konanie. Zároveň vyzvali Útvar hlavného inžiniera

mesta Martin, aby neodkladne zadal vypracovanie 1. etapy projektovej dokumentácie pre územné konanie na časť trasy VMO v napojení na cestu I/65 (Jilemnického ul.) v Košútoch po napojenie na cestu III/2145 (Sklabinská ul.). Pre MN hovorí riaditeľka Útvaru hlavného architekta mesta Martin Ing. arch. Zuzana Mendelová: „Terajšia okružná križovatka, ktorá bola zrealizovaná pri výstavbe obchodného centra, je len dočasným riešením (povolenie do roku 2016). Slovenská správa ciest požaduje predložiť návrh trvalého dopravného napojenia kapacitne vyhovujúceho dopravnému zaťaženiu územia, ktoré bude zosúladené s navrhovanou stavbou VMO. Ak mesto nepredloží trvalé riešenie tejto križovatky do júna 2020, bude SSC požadovať uvedenie križovatky do pôvodného stavu. A to by znamenalo pravdepodobne dopravný

kolaps v mestskej časti Košúty. Tento problém bolo treba urýchlene riešiť. Na základe uznesenia MsZ bude mesto Martin iniciovať rokovania so Slovenskou správou ciest, Okresným úradom Žilina (odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií) a ďalšími subjektami, ktoré sú zainteresované v území, kde sa nachádza dočasná okružná križovatka. Vo väzbe na trvalé dopravné napojenie na Jilemnického ul. je potrebné zastabilizovať polohu VMO tak, aby bolo možné nastaviť podmienky pre vecnú a časovú koordináciu výstavby v rozvojových plochách. V súčasnosti evidujeme záujem o výstavbu bytových domov v nezastavanom území medzi Košútami 1 a 2, pričom tu bude komunikácia vedená súbežne s Košútskou ul. V budúcnosti bude táto lokalita zastavaná, bude mať stanovené pravidlá pre výstavbu bytových domov, umiestnenie

koridorov pre peší pohyb aj dopravnú obsluhu územia, čo v konečnom dôsledku, verím, že ocenia aj tí občania, ktorí majú teraz isté pochybnosti a obavy. Východný mestský okruh v celkovej dĺžke necelých 7 km je navrhovaný tak, aby zlepšil vzájomné prepojenie rozvojových území a mestskej časti ležiacich v jeho spádovom obvode. Bude to dvojpruhová zberná komunikácia s obmedzením nákladnej dopravy, stromoradiím, chodníkmi a samostatnou segregovanou cyklistickou trasou pozdĺž celého VMO. Po jeho vybudovaní predpokladáme zníženie dopravného zaťaženia na vnútornom mestskom okruhu (Mudroňova a Hviezdoslavova ul.), čím sa zvýši bezpečnosť a plynulosť dopravy v meste.“

Stranu pripravil:
Ľubomír Chochula

Desaťročia pripravovaný východný mestský okruh začína dostávať konkrétnejšiu tvár, no stále je čo riešiť

Pre Martin je to životne dôležitá tepna

Prvé pokusy riešiť niečo ako dnešný východný mestský okruh tu boli už koncom 20. rokov minulého storočia s cieľom obísť a odlahčiť centrum mesta z východu. Trasovanie bolo rôzne a postupne sa presunulo na terasu medzi Martinom a Tomčanmi – aj v 40. a 50. rokoch súvislosti s vedením Ponitrianskej diaľnice, dokonca železnice a „diaľkovej cesty“ sever-juh v tomto priestore. Už vtedy sa tento priestor ponímal ako perspektívny rozvojový priestor Martina. Odvtedy mesto vyrástlo všetkými smermi, tranzitné úlohy plní od r. 1984 západný obchvat popri rieke Turiec a po vyše 60 rokoch dochádza na konkrétne podnety na rozvoj Martina v tzv. východnom osídľovacom páse (medzi Martinom a Tomčanmi, resp. medzi Košúťmi a býv. Biotikou). Odborníci na dopravu tvrdia, že niet inej možnosti a už včera bolo neskoro. Tak to už dávno cítia aj obyvatelia centra mesta. Je teda čas analyzovať celý problém dopodrobna. Preto dnes prinášame názory odborníkov i zástupcov občanov – poslancov jednotlivých mestských častí.

Tibor Adamko
(predseda VMČ Košúty):

„V prvom rade nie všetci občania správne

chápu, čo je to východný mestský okruh. Mnohí si to mylne spájajú s obchvatom či rýchlostnou komunikáciou. Pravda je taká, že to bude normálna mestská komunikácia. Áno, najskôr to bolo navrhnuté na väčšiu cestu v zmysle schváleného územného plánu z roku 1999, ale na základe výsledkov dopravného generelu, ktorý bol pred dvoma rokmi dokončený, sa od pôvodného zámeru upustilo.

V aktuálnom územnom pláne je schválených niekoľko zmien a doplnkov, čo sa týka východného mestského okruhu. Bude to bežná dvojpruhová cesta, teda žiaden tranzit so štyrmi pruhmi. Napriek tomu stále nie som stotožnený s napojením východného mestského okruhu popred Košútsku ul. Podľa mňa to nie je dobré, pretože môže byť aj kreatívnejšie riešenie, ale teraz nastala úplne nová situácia ohľadne problému s dočasnou kruhovou križovatkou na Jilemnického ul., ktorej sa už skončila platnosť. Bolo nevyhnutné schváliť uznesenie na vypracovanie projektovej dokumentácie pre územné

konanie na trvalé dopravné riešenie tejto križovatky, s čím súvisí, žiaľ, aj napojenie na východný mestský okruh. Keby sme nekonali, hrozilo, že by cestný správny orgán nariadil dať ten „kruháč“ do pôvodného stavu, čo by bola katastrofa. Preto som za to hlasoval, aby nemali občania Košút problém sa napojiť na cestu I/65 (Jilemnického ul.). Čiže neschvaľovali sme výstavbu východného mestského okruhu, ale riešili sme situáciu tak, aby sa predišlo dopravnému kolapsu v Košúťoch.“

Dušan Kubička
(poslanec za MČ Košúty):

„Na augustovom rokovaní mestského zastupiteľstva

sa opätovne otvorila téma riešenia kruhovej križovatky v Košúťoch. Táto téma výrazne rezonuje medzi Martinčanmi, ale priame negatívne dopady by mala najmä na obyvateľov sídliska Košúty. Nejde tu totiž ani tak o riešenie samotnej križovatky. Nepochybujem, že jej definitívne vyriešenie si želá asi každý. Ide však aj o to, že do návrhu uznesenia bola zapracovaná aj požiadavka na vypracovanie projektovej dokumentácie pre územné

konanie na celú trasu východného mestského okruhu. A to je ten hlavný dôvod, prečo som sa pri hlasovaní zdržal. Chcel som podporiť konečné projektové a stavebné riešenie križovatky v Košúťoch. Nie však v spojení s východným mestským okruhom. Ľudia žijúci v Košúťoch sa opakovane počas niekoľkých rokov vyjadrovali prostredníctvom petícií a protestov, že si neželajú, aby bol východný mestský okruh trasovaný cez ulicu Košútska a pretínal novou cestou priestor medzi sídliskami Košúty 1 a 2. Dôvody ich obáv sú každému známe (strata kvality bývania, zvýšený ruch a hlučnosť, väčšie nebezpečenstvo pri dochádzaní detí do školy, zhoršenie životného prostredia, negatívne dopady na environmentálne vzácne biotopy v blízkosti sídliska alebo ich úplná likvidácia a iné). Svojím hlasovaním som sa jednoznačne postavil na stranu obyvateľov Košút a vyjadril som svoj a aj ich názor proti zámeru východného mestského okruhu. Mandát mi dali ľudia žijúci v Košúťoch, a nie investori, ktorí sa všemožne snažia presadzovať svoje vlastné záujmy bez ohľadu na iných. Stojím na strane občanov Košút! Preto križovatka áno – východný mestský okruh nie!“

Martin Kalnický,
(poslanec za MČ Ladoveň-Jahodníky-Tomčany):

„To, že potrebujeme

východný mestský okruh, to je pravda, s tým súhlasím aj ja. Potrebujeme ho riešiť. Ale citlivo s ohľadom na potreby a záujmy občanov jednotlivých mestských častí.

Je rozpor medzi názormi a postojmi poslancov za MČ Košúty a Ladoveň, ale i ostatnými poslancami. Aj v samých Košúťoch sú dve skupiny – jedna okolo poslanca D. Kubičku a druhá skupina

okolo poslanca Adamka. Druhá vec je, že VMO by mal viesť aj okolo MČ Ladoveň (Jahodníky, Tomčany) a dotýka sa aj občanov týchto častí. Pravdou je, že počas jeho prípravy sa situácia mení. Ľudia kupovali pozemky v Tomčanoch v čase povedzme 10 rokov dozadu, keď už bolo jasné, že tadiaľ bude viesť trasa VMO. Na druhej strane si myslím, že to mestu vôbec nebráni brať dnešné požiadavky občanov vážne. – A musím podotknúť, že ja tam vôbec žiadny pozemok nevlastním, takže nejde o môj osobný majetkový záujem, ale žijú tam ľudia, od ktorých som dostal mandát, aby som ich zastupoval. A v zastupiteľstve i verejnosti preto musím povedať, že treba prihliadať na požiadavky týchto občanov – ak nie sú v zásadnom rozpore s tým, čo bolo pôvodne naplánované. Možno sa im dá, aspoň čiastočne, vyhovieť, aj keby sa musela mierne modifikovať trasa VMO, pretože odvtedy, ako sa robil generel dopravy, sa veľa vecí zmenilo a ešte sa zrejme zmení, kým sa bude VMO stavať. Nejde o to, že by sme mali meniť územný plán kvôli záujmom jedného človeka; ale treba prihliadať na súhrn všetkých pripomienok a požiadaviek, čo dnes nie je nemožné. Keď je vôľa, dá sa nájsť cesta. Zároveň musia občania vziať do úvahy, že vyhovieť všetkým sa nedá a že zas oni musia brať do úvahy aj „vyšší“, celomestský záujem. Vitam etapizáciu VMO, ktorý sa člení na etapy Košúty – Tehelná - Sklabinská. A ďalej okolo Ladovne sa má pokračovať až neskôr po doriešení niektorých sporných otázok. Na toto budem veľmi pozorne dozerať, akým spôsobom sa bude riešiť táto ďalšia etapa, aby nedošlo k tomu, že súčasné vedenie mesta urobilo toto rozdelenie len preto, aby „aspoň niečo prešlo“, a potom nás pritlačia k míru a budeme nútení súhlasiť s akýmkoľvek pokračovaním. Viem, že všetci ľudia žijúci na Ladovni i v Tomčanoch registrujú, že sa

o tejto etape bude ešte hovoriť podrobnejšie a bude sa hľadať optimálny variant trasovania. Súčasne vyzývam všetkých, aby prišli s podnetmi, čo treba vziať do úvahy, aké varianty riešení a logiku východného mestského okruhu aj pre občanov Ladovne a Tomčian, ale aj občanov ostatných mestských častí a návštevníkov mesta, a zároveň aby sa domysleli všetky dopady a aby sa podľa možnosti našli kompromisné riešenia, prijateľné pre všetkých.

Pod tými novými vecami myslím aj to, že generel dopravy priniesol presvedčivé čísla o intenzite dopravy v meste a jednoznačne vylúčil teraz a v najbližších rokoch potrebu pôvodne zamýšľaného tzv. východného obchvatu, t.j. vrátane tranzitnej dopravy, a vylúčil aj dimenzovanie VMO na 4 pruhy. Ak teda dnes nehovoríme o tranzitnom obchvate, ale o VNÚTORNOM MESTSKOM okruhu, potom treba znovu diskutovať aj o trasovaní VMO okolo Ladovne, pomedzi toto sídlisko a Jahodnicke háje a o potrebe napojenia VMO na cestu I/65 až na južnom okraji mesta pri niekdajšom záhradníctve. Táto časť VMO sa mi už nejví prioritne ako obsluha mesta a jeho občanov, ale návštevníkov, tranzitnej a mimomestskej dopravy – a na to už predsa slúži západný obchvat, síce zatiaľ nedokončený v plnom štvorpruhovom profile, ale predsa dimenzovaný na tranzit. Som síce laik, ale myslím si, a dávam na zváženie, že ak by došlo k napojeniu VMO cez polia okolo malého Tesca a na Ul. Nade Hejnej, samozrejme, nie ľudom rovno popod okná, bolo by to celkom „bezbolestné“. A celá Ladoveň i obyvatelia Jahodník by mohli obísť stred mesta touto cestou a nemuseli by trpieť zahltenou dopravou v centre. Ak by sa táto etapa ukázala ako dostatočná, problém je vyriešený a nebudeme nútení pokračovať smerom k Jahodníckym hájom a záhradníctvu. Ul. Nade Hejnej bola na toto riešenie dimenzovaná, plánovaná a mala by to zvládnuť. Zároveň

je to podstatne lacnejšie riešenie. Nenechajme sa spútať „papierom“, reagujme na nové poznatky a aktuálny vývoj. Hľadáme riešenia, ktoré zabezpečia perspektívu mesta, ale aj pomôžu dnešným obyvateľom. Martin dnes nemá vyše 60 000 obyvateľov, vznikajú nové a nové problémy, situácia sa mení. Súhlasím s tým, že dopravný systém v meste treba zásadne a s výhľadom na desaťročia riešiť. No nezabúdajme na dnešných obyvateľov.“

Marcel Mat'ovčík,
(poslanec MsZ,
prednosta Okresného úradu v Martine):

„Ja viem, že oddychová zóna Medokýša bude ovplyvnená týmto východným mestským okruhom, a viem, že niektorí poslanci majú obavy a výhrady. No chceme zdôrazniť, že ide o vnútorný mestský okruh, mestská ulica, ktorá bude v porovnaní s inými podobnými, ktoré už v Martine máme, úmerne jej funkciám vybavená podstatne veľkorysejšie a modernejšie. Pripúšťam, že by sa východný okruh budoval po etapách, napr. spočiatku len od Sklabinskej ul. (od býv. Biotiky) postupne max. po Košúty. Aj po etapách by to určite pomohlo na začiatok odľahčiť centru. Verím, že aj mestská časť Košúty to pochopí a že aj ich občanom to prinesie efekt. Ideálne to nikto neurobí. Východný okruh sa dotkne niekoho viac, niekoho menej, no všetci, ktorí stavali či v Tomčanoch či inde, vedeli, že táto cesta je tam dlhodobo naplánovaná, nie je to novinka. A opakujem, nejde o žiadny obchvat, nikto sem nechce pustiť kamiónovú dopravu. Chceme tým pomôcť centru, pomôcť aj občanom Ladovne, ktorí nesmerujú do centra, ale idú povedzme na Sever či Košúty, alebo na východ, do Volkswagenu..., aby neprechádzali úplným centrom. Podľa mojich informácií má byť po celej dĺžke cyklochodník

a viem si predstaviť, že by to postupne pomohlo zokruhovat' cyklotrasy a občania z Košút by sa takto dostali jednoducho a bezpečne do oddychovej zóny Medokýša a naopak. Aj to by pomohlo znížiť intenzitu dopravy. Chcem hlavne upokojiť ľudí, aby sa nebáli, že ide o nejakú štvorprúdovku, ako je na obchvate.

Samozrejme, je to aj otázka trasovania, bude sa to ešte hýbať 5-10 metrov hore-dolu. No bude to kvôli šíreniu hluku v jednej časti zapustené do terénu a bude sa prihliadať na jestvujúcu a plánovanú bytovú výstavbu. Takže ak budem zapojený do tohto procesu, budeme sa snažiť presadzovať nejaké zelené protihlukové clony, aby to nebolo ako päť na oko. Budeme to veľmi citlivo sledovať. Hlavne pre ľudí, ktorých sa to dotýka – či už z Tomčian, alebo z jednotlivých mestských častí aj obcí na východ od Martina – to už začína byť problematické a aby zvládli rannú špičku. Bud' vstávajú skôr, alebo sa vyhýbajú križovatke pod Národným cintorinom a časť ľudí z obcí prechádza cez Tomčany. A musíme si uvedomiť, že v Tomčanoch pribudne v priebehu 2-3 rokov približne 50 domov vedľa družstva, ďalšie severne od Tomčian a v rovnakom časovom horizonte ďalších 80-100 domov v obciach, z ktorých ľudia prichádzajú touto cestou. Keďže v rodinách majú často viac áut, ide o 400-500 áut, ktoré pribudnú, a to nesmieme

brať na ľahkú váhu. Ja som už pred štyri rokmi upozorňoval na to, aby sme sa touto komunikáciou vážne zaoberali, pretože to je dlhodobý proces. To sa nedá rozhodnúť jednorazovým nariadením mesta, ktorý vydáme a niečo zmení. Tu ide o budovanie, ktoré predpokladá kompletnú prípravu dokumentácie, územia... To je taký dlhý proces, že keby sme dnes už boli v polovici cesty, aj tak by už bolo neskoro. A sme len na začiatku. Takže východný mestský okruh je skutočne nevyhnutný. Ide o riešenie pre celý Martin, nielen pre nejakú časť. A je to dopravné riešenie pre rozvoj mesta. Ja bývam tiež dosť blízko budúceho východného okruhu, ale nemôžem sa k tomu stavať tak, že ju tam nechcem. Bohužiaľ, sú aj vyššie ciele a záujmy, ktoré treba vnímať v širších súvislostiach. Sme už v určitej fáze územno-plánovacej dokumentácie celého územia od mesta po Tomčany, aj v priestore až po Košúty je dané, čo tam bude, a to treba akceptovať, to si vyžaduje aj dopravnú sieť. Bol by som rád, keby aj poslanci, stavebný úrad aj útvar hl. architekta rešpektovali postupnosť a nepredbiehali niektoré stupne. Aby sa nestalo, že sa začne realizovať napr. projekt ohlásenej novej nemocnice bez dopravného napojenia. Už by sme sa mali poučiť zo starších chýb a najskôr riešiť túto infraštruktúru.“

Pripravil: (Pch, bk)

V ľavej časti fotografie je priestor medzi Košútmi I. a II., kde sa má napojiť východný mestský okruh na definitívny „kruhac“ Foto: R. Paučin

Tréningovej hokejovej hale sa blýska na lepšie časy

Rozostavaná tréningová hokejová hala čaká už dlho na dokončenie. Foto: l'ch

Zastupiteľstvo sa začiatkom septembra zaoberalo aj zámerom dostaviť tréningovú hokejovú halu. Prijalo záver, že sa k zámeru vrátia na nasledujúcom rokovaní a dovtedy mesto preverí možnosti spolufinancovania z mimorozpočtových zdrojov. Dali sme slovo poslancom, ktorí sa témou zaoberali.

Martin Kalnický, (poslanec MsZ a člen komisie športu):

„Existuje - a budem aj na športovej komisii aj na

zastupiteľstve trvať na tom, aby sa rozobrala - aj alternatíva k priamemu financovaniu stavby tréningovej hokejovej hale. A to vzhľadom na to, že a) sú tu vysoké nároky na investície mesta, ktoré obsahujú celý rad akcií (ktoré, a to treba povedať, nie sú zatiaľ dostatočne pripravené, odkonzultované a súčet týchto investícií je tak vysoko nad možnosti mesta), b) aj bez ohľadu na event. nárast daňových príjmov mesta treba hľadať alternatívne zdroje. Uvediem len jeden príklad (a predpokladám, že ďalší poslanci prídu s ďalšími príkladmi a budem len rád, ak to tak bude): môže vzniknúť koncesionárska zmluva, ktorou sa mesto zaviazá - podľa osvedčeného vzoru iného blízkeho mesta - že mesto si bude prenajímať plochu v rozsahu, potrebnom na fungovanie svojich športových klubov (hokej,

krasokorčuľovanie...). Bude to nákladová položka, ale nebude to znamenať úverové zaťaženie, nebude to jednorazový negatívny dopad na rozpočet a umožní to rozložiť finančné zdroje mesta súbežne na viaceré investičných akcií. Ak napr. SZLH prispeje na túto stavbu, nie je problém príslušným spôsobom upraviť koncesionársku zmluvu o výšku dotácie. Za podstatné považujem, že a) vieme takto dostaviť halu do budúceho roka, b) koncesionárska zmluva nemusí prejsť verejnou súťažou, ak je do 4,8 mil. eur. Tým pádom môže zastupiteľstvo - samozrejme, po dôkladnej príprave, diskusii a posúdení možnosti - priamo uzavrieť takúto koncesionársku zmluvu. Opakujem - takáto forma je odskúšaná a máme sa kde poučiť. Tomuto by sa malo vedenie mesta venovať, a nie tomu, či tam dáme 2 či 2,8 mil., lebo budme realisti a hovorme jasne, že Martin má ročne na investície cca 3,2 mil. eur. Ja vítam, že tu bol na návšteve a rokovaní prezident SZLH M. Šatana a že sa bude ešte rokovať. Každú podobnú aktivitu treba privítať. A to sa netýka len hokejovej hale, ale aj Holí, SAD, všetkých investičných akcií.“

Zdenko Kozák (poslanec MsZ a člen mestskej rady):

„Dokončiť tréningovú hokejovú halu by mala byť naša prioritá. Aj preto som inicioval stretnutie

prezidenta SZLH Miroslava Šatana s primátorom Martina Jánom Dankom, na ktorom sme rozoberali tento problém. Hľadali sme riešenia. Ako by mohol s dostavbou pomôcť zväz, akú výšku dotácie by na tento účel uvoľnil a v akom časovom horizonte, to sú veci, ktoré sa ešte doladía. Už o pár dní budeme o tom znovu rokovať, tentoraz na pôde zväzu. Boli by sme radi, keby zväz podporil tento projekt finančnou injekciou aspoň 20 percent z celkového objemu investície. Samozrejme, že musí ísť o viaczdrojové financovanie (mestské peniaze, štátne dotácie z úradu vlády, ministerstva školstva, SZLH, prípadne podpora zo strany súkromného sektora a sponzorov), lebo nikto nám nedá 2,8 mil eur; koľko treba na dostavbu tréningovej hokejovej hale. Keby sme nekonali, náklady na realizáciu by sa každoročne zvyšovali, čo si nemôžeme dovoliť. Škoda nevyužiť príležitosti v minulom období. Teraz sme mohli byť podstatne ďalej, keby v roku 2017 za éry MHC nedošlo k problémom. Vzhľadom na tieto skutočnosti sme prišli o sľúbenú dotáciu 800 tisíc eur od predsedu NR SR. Teraz sa črtá nová nádej. Želám si, aby sa na jar 2020 rozbehli práce na dokončení stavby. Predpokladám, že s ohľadom na výšku investície sa to bude realizovať na etapy tak, aby druhá ľadová plocha bola k dispozícii čo najskôr, ako sa bude reálne dať. Pri súčasnej modernej technológii by prevádzkové náklady neboli vysoké a mohla by fungovať celoročne, čo by bolo prínosom pre hokej v Martine a rozvoj talentov. Je to nevyhnutné aj preto, že starý zimný štadión je už za zenitom, a ten tiež potrebujeme rekonštruovať. Nevieť si predstaviť, čo by nastalo, keby sme nemali druhú ľadovú plochu a z havarijných dôvodov by sme museli zavrieť „zimák“. To by bola katastrofa. Naozaj, už nemôžeme na nič čakať, už je najvyšší čas do toho rozostavaného objektu, ktorý je, žiaľ, už 12 rokov najdrahším parkoviskom na Slovensku, vdychnúť život. V prvom rade musíme zlepšiť zázemie pre hokejovú mládež v Martine, ktorá máva tréningy pre vyťaženosť hlavnej hracej plochy veľmi skoro ráno, čo nie je dobré. Mládežnícke kategórie si zaslúžia lepšie podmienky. Snažme sa to spoločne zabezpečiť!“

Jozef Krištoffý (poslanec MsZ a predseda komisie regionálneho rozvoja a cestovného ruchu): „Dokončenie tréningovej hokejovej hale?“

Samozrejme, ako obyvateľ, poslanec mesta Martin a športovec som za každý zmysluplný rozvoj športu a športovísk, ktorý zlepši podmienky voľnočasových aktivít našich občanov; vyťahne deti a študentov od počítačov a tabletov a pomôže im tak k pestrému a zdravému tráveniu svojho času, či k príprave na súťaže a reprezentáciu nášho mesta. Na augustovom zasadnutí mestského zastupiteľstva bolo navrhnuté preskúmať aj iné možnosti financovania stavby tréningovej hokejovej hale ako z nášho mestského rozpočtu. Z môjho pohľadu by bolo nezodpovedné nepreveriť ďalšie možnosti získania zdrojov na dobudovanie druhej ľadovej plochy; hlavne keď by sa termín dokončenia výrazne nepresunul. Z toho dôvodu som hlasoval za presunutie tohto bodu na septembrovú schôdzku MsZ. Ušetrené prostriedky (približne 2 mil eur) by sme následne mohli využiť na iné potrebné investície v našom meste.“

Imrich Žigo (poslanec MsZ a predseda ekonomickej komisie):

„Na poslednom augustovom zastupiteľstve som vystúpil s podporou zakúpenia mobilnej ľadovej plochy na námestí pred Milénium, ktorú si ešte mnohí Martinčania pamätajú spred pár rokov počas zimných mesiacov. Podporu tejto investícií za 150 tisíc eur som vyjadril nielen preto, že som to mal vo svojom volebnom programe, ale hlavne preto, že každé euro, ktoré investujeme do športu pre mládež, ale aj dospelých, sa nám určite inak vráti. Podobne je to aj s podporou stavby tréningovej hale pri zimnom štadióne. Tu je to však rádovo iná suma investície, preto sa prikláňam za riešenie, aby sme využili všetky dostupné možnosti financovať túto stavbu z mimorozpočtových prostriedkov, teda cez granty, dotáciu či koncesiu. Až po vyčerpaní všetkých dostupných grantových a iných zdrojov by som ju financoval z mestského rozpočtu.“

Autor: (Fch, bk)

Osobnosti

Alojz Bulla

Verejný činiteľ, úradník a odbojár (* 20. 6. 1902, Ústie nad Oravou – † 8. 5. 1978, Banská Bystrica). Bol synovcom architekta a staviteľa Blažeja F. Bullu. Študoval na gymnáziu v Trstenej, od 1916 bol obchodnícky učeň, neskôr úradník Župného úradu, tajomník Okresného živnostenského spolčenstva, tajomník ORNV v Martine, resp. po vojne ONV v Martine, 1949–1960 pracovník Krajského národného výboru v Banskej Bystrici. Člen KSČ, účastník protifašistického odboja, nadviazal kontakty so zahraničnými rozviedkami i K. Schmidkem, pri príprave povstania spolupracoval i s Fedorom Thurzom, Mieroslavom Hyskom ai. Zúčastnil sa na vydávaní ilegálnej tlače, na príprave SNP v Turci a na zakladaní viacerých revolučných národných výborov – orgánov štátnej moci a správy. Ukrýval sovietskych utečencov z nemeckých koncentračných táborov a partizánov, v jeho byte sa konali ilegálne porady partizánskych veliteľov a ilegálnych pracovníkov. Ako funkcionár živnostenského spolčenstva sa po vojne zapojil do kampane proti činnosti niektorých martinských podnikateľov (napr. staviteľa J. Hlavaja) za slovenského štátu. V r. 1946 mu udelili Rad SNP I. triedy. Po vojne sa zúčastnil napr. na organizovaní prác pri obnove železničnej trate Vrútky – Příbovce, podieľal sa na vydávaní obrazových publikácií vo Vydavateľstve Osveta (napr. Nízke Tatry). Na dôchodku sa venoval prírode, fotografovaniu a propagácii turistického ruchu.

Zdroj: Lexikón osobností Martina, narodnycintgorin.com, **foto:** archív (bk) **Rubriku pripravuje:** Michal Beňadik

Marína Gallová: Projekt východného mestského okruhu i stav Jahodníckych hájov výrazne zasiahnu občanov tejto MČ

Myslím, že problematiku Ľadovne treba pri týchto dvoch témach chápať v širších súvislostiach.

Východný mestský okruh

sa už stáva neuralgickým bodom diskusií. Môj postoj v tejto téme zostáva však stále rovnaký. Nebudem podporovať výstavbu a ani realizáciu cestnej komunikácie v blízkosti obydľí pri obytných domoch na Ľadovni, či rodinných domoch v Tomčanoch. Rozhodne z mojej strany nie je možné podporiť ani myšlienku rozdelenia oddychovej zóny Jahodníckych hájov, Medokýša a skanzenu od sídliska Ľadoveň cestnou komunikáciou.

Často sa prezentuje, že stúpa motorizácia v meste a aj preto je potreba postaviť východný okruh mestom. Tento názor potvrdil aj mestom spracovaný dopravný generel. Z môjho pohľadu je hlavným problémom celého východného okruhu jeho trasovanie. Trasa okruhu totiž zasahuje bezprostredne do blízkosti obydľí ľudí a je zrejme, že jeho výstavbou by došlo k zníženiu kvality bývania ľudí na Ľadovni či v Tomčanoch, a to s ohľadom na hlučnosť, či emisie, pričom nezanedbateľný nie je ani pokles cien nehnuteľností občanov v daných lokalitách v dôsledku výstavby. Nepochybne existujú aj ďalšie otázky. Napr. ako by túto cestu kopírovala navrhovaná komunikácia R3? ...a pod. Pre mňa je táto téma zásadná najmä, čo sa týka trasy východného okruhu na Ľadovni či v Tomčanoch. Avšak priznávam, že ani napojenie v mestskej časti Košúty mi nie je ľahostajné.

Napojenie VMO na Ľadoveň

Zásadnou otázkou podľa mňa stále zostáva trasa, kadiaľ by mal viesť východný okruh Ľadovňou? A aj otázka či prípadné napojenie na východný okruh občanom Ľadovne viac prinesie, ako poškodí? Môžeme teraz polemizovať, čo by sa stalo,

ak by došlo k napojeniu napr. Ul. N. Hejnej? Alebo keby bolo napojenie na Sklabinskú ul.?

Nuž, dnes slúži napr. Ul. N. Hejnej ako obslužná komunikácia pre sídlisko Ľadoveň. Ak by sa stala zbernou komunikáciou pre východný okruh, motorizácia by bola podstatne vyššia. S tým by boli nepochybne spojené viaceré negatívne dopady na ľudí žijúcich na sídlisku pozdĺž Ulice N. Hejnej.

Osobne si napríklad myslím, že výstavba R3 by mala pre mesto Martin podstatne väčší význam.

Priority: MHD a cyklo doprava

Výhľadovo by sme sa mali veľmi intenzívne sústreďovať na cyklo dopravu a mestskú hromadnú dopravu. Cyklo doprava a mestská hromadná doprava sú jediné spôsoby, ako do budúca odľahčiť dopravu v meste a zabrániť dlhým kolónam, emisiám, čakaniam a nervozite. Samozrejme, že táto myšlienka musí ísť ruka v ruku s budovaním nových cyklotrás, ich postupného prepájania, či zmodernizovaní a priblížení mestskej hromadnej dopravy občanovi.

Dôležitá je tu komunikácia mesta a občana a myslím, že to u nás často zlyháva, a to v rôznych sférach. Videla som, ako komunikácia mesto a občan prebieha napr. v našom partnerskom meste Hoogeveen v Holandsku. Tam, keď komunikovali napr. novú výstavbu v meste, medializovali zámer, vylepili plagátky, zorganizovali verejnú schôdzu a tam urobili perfektnú prezentáciu. Na otázky občanov odpovedali architekti, vedenie mesta i investor. Pripravovali ľudí už na začiatku, aby nezostali v šoku, že čo

a kde sa plánuje a ako to bude vyzerat'. Myslím, že by sme sa mohli v tomto smere inšpirovať.

Jahodnicke háje ako lesopark

V zastupiteľstve dostal podporu môj návrh, ktorý ukladá mestu pripraviť do decembra podklady a všetky potrebné dokumenty pre vyhlásenie Jahodníckych hájov za les osobitného určenia.

Zákon definuje, kedy je možné vyhlásiť súkromný hospodársky les za les osobitného určenia, ktorý bude využívaný verejnosťou, pričom bude plniť najmä funkciu ochrany prírody, rekreačnú, protiimúnsu, poľovnú či výchovno-vzdelávaciu funkciu. Podľa zákonnej definície sa javí, že práve Jahodnicke háje sú takým prímestským lesom, ktorý spĺňa predpoklady slúžiť vo verejnom záujme.

Mesto nerozhoduje, či ten-ktorý les je vo verejnom záujme a či sa mu poskytne táto ochrana, avšak môže podniknúť kroky, ktoré následne povedú k vydaniu rozhodnutia o ochrane lesa – v tomto prípade Jahodníckych hájov.

Tento zámer obhajuje verejný záujem snahou poskytnúť zvýšenú ochranu Jahodníckym hájom. Jahodnicke háje, Medokýš a skanzenu sú nepochybne dôležitou oddychovou zónou pre celú našu mestskú časť, čo je zrejme aj z investícií, ktoré tam na základe rozhodnutí poslancov plynú. Preto chcem, aby sa jej venovala náležitá pozornosť, aby jej bola poskytnutá dostatočná ochrana a aby v budúcnosti nedošlo k narušeniu toho územia napr. východným mestským okruhom.

Pripravil: (bk), foto: FB

Jahodnicke háje pred ťažbou a sídlisko Ľadoveň

AMFIKO robí kroky v ústrety 80. narodeninám

Nezabudnuteľný koncert skupiny TEAM si užil plný amfiteáter i kapela

Martinský amfiteáter je vo viacerých smeroch unikátny na Slovensku. V posledných rokoch zaznamenáva pozvoľný, ale sústavný rozvoj.

Od roku 2001 má amfiteáter v prenájme od mesta agentúra VL Media, ktorá postupne vybudovala značku AMFIKO. Spýtali sme sa jedného z jej konateľov Martina Lechana, čo je v AMFIKU nové a čo v ňom plánujú ďalej.

- Najhlavnejším novým prvkom v amfiteátri je lanový park, ktorý sa sem presťahoval z Jahodníckych hájov. V priestore susediacom so SNM zabezpečuje aj iné než kultúrne využité návštevníkov. Tým sa amfiteáter otvoril aj v denných hodinách, ľudia majú možnosť byť tu aj len tak posedieť, alebo využiť tento čas aj aktívne a v centre mesta. Využívajú to nielen naši občania, ale aj školské výlety. My sme samozrejme, pred touto sezónou urobili viaceré opatrenia, čo sa týka údržby – typu mal'ovania, podarilo sa formou združenej investície zabezpečiť výmenu asi 12 radov

lavičiek ai. Za posledné roky sme tam zrekonštruovali premietaciu stenu, zriadili bufet..., naše celkové investície tam činili okolo 25000 eur.

Počas letnej sezóny (jún-august) bol areál otvorený denne, mimo hlavnej sezóny je otvorený len cez vikendy, no po telefonickom dohovore ho možno záujemcom sprístupniť aj cez týždeň. Cez vikend je tam služba, funguje občerstvenie a inštruktori. Po dohode je tam možné niečo opieť či ugrilovať, je tam na to príslušnosť. To platí pre výlety i pre firemné akcie. Mali sme úspešný rok, čo sa týka dramaturgie a koncertov. Začínali sme koncertom Alexandrovcov, nasledoval Team – a bol to emočne asi najlepší koncert za obdobie, kedy to prevádzkujeme. Na Team prišlo asi 9000 ľudí (!), celý amfiteáter spieval pesničky. Neskôr si zas milovníci ľudovej hudby užili koncert Kollárovci a Kandráčovci. Na svoje si prišli aj deti na koncerte Mira Jaroša. A akousi pomyselnou bodkou bola opera Nabucco, kde prišlo okolo 2000 ľudí vyobliekaných ako do divadla. Už minulý rok po digitalizácii sme zaviedli to, že v lete premietame

denne – lebo počasie je v súčasnosti premenlivé, ťažko sa spoliehať len na vikendy. Takže nielen Martinčania, ale aj turisti si prišli na svoje, po dobrej propagácii sme tu mali ľudí aj z okolitých miest – z Ružomberka, Dol. Kubína či Žiliny, kde takéto niečo nemajú. Ďalším prvkom amfiteátra je bývalý Posádkový klub, aj tam uvažujeme spolu s mestom o využití týchto priestorov. Ideálne by bolo, keby v prízemí ostalo zázemie pre amfiteáter, ale zostáva tu možnosť využiť priestory tejto budovy pre rôzne záujmové kluby, folkloristov, na výstavnú činnosť a pod. Čo nás čaká z náročnejších akcií, to je nutnosť rekonštrukcie elektroinštalácie v areáli, lebo roky sa s ňou nič nerobilo a tu bude nutná pomoc mesta. Chceme oživiť akciu mal'ovania aj budúci rok a rozšíriť to o workshop graffiti, takže tu bude legálny priestor pre toto umenie. A myslíme už na rok 2021, na 80. výročie vzniku amfiteátra, premýšľame vyzvať ľudí a v spolupráci s nimi, s I. Dobrovoľným možno pripravíme prezentáciu, brožúrku či výstavu.

Autor: (bk), foto: VL Media

Osobnosti

Ladislav Nosák

Organizátor ilegálneho protifašistického odboja (* 16. 10. 1916 Kamenná Poruba - † 18. 12. 1950 Bratislava). V rámci vojenských príprav na povstanie vzniklo v slovenskej armáde viacero vojenských odbojových skupín. Jedna - vojenská organizácia „Mor ho!“ - sa sformovala v rámci pozemného vojska v apríli 1939 v posádke Ružomberok. Aktívny bol v nej aj L. Nosák. Táto skupina mala v úmysle pripraviť povstanie vojenskej posádky spoločne s robotníkmi v Rybárpoli. Prípravy tohto povstania znemožnila najmasovejšia revolta v slovenskej armáde v tomto období – ružomerská vzbura v dňoch 4. - 6. 6. 1939. Po zásahu vojenskej a policajnej asistencie bola vzbura rýchlo zlikvidovaná. L. Nosákovi sa podarilo dostať do Poľska, no o dva mesiace bol pri plnení spravodajských úloh na Slovensku zatknutý a internovaný. Od mája 1944 príslušník Žingorovej partizánskej skupiny. Spoluzakladateľ a náčelník štábu 2. partizánskej brigády M. R. Štefánika. Pri prechode SNP do hôr organizoval rozptýlených partizánov, od decembra spolupracoval s partizánskou brigádou Boženko, v januári 1945 sa vrátil k materskej brigáde. Od 22. 2. 1945 veliteľ partizánskeho oddielu Fatranský Kriváň, 1. 4. 1945 sa spolu s jednotkami 1. čs. armádneho zboru v ZSSR zúčastnil na oslobodení Turian. Po vojne pôsobil ako dôstojník ZNB. V roku 1950 vo vykonávanom procese s V. Žingorom v rámci väčšej skupiny obvinených z prípravy rešavrácie kapitalizmu, vyzvedačstva a vlezrady, odsúdený na trest smrti a popravený 18. decembra 1950 v veku iba 34 rokov spolu so Samuelom Bibzom a Viliamom Žingorom. Čiastočne rehabilitovaný v roku 1969. Vyznamenania: Rad SNP 1. tr., Čs. Vojnový kríž 1939.

Zdroj: Slov. biografický slovník, dejiny.sk, ružomerskavzbura.wz.cz, foto: archív TASR

Podnety

Tomáš L., Martin:

OTÁZKA:

Ako pokročila príprava rekonštrukcie povrchov ulíc a chodníkov v meste, ktorá bola avizovaná v minulom roku a pripravovaná formou „dodávateľského úveru“? Budú nasledovať v tomto roku ešte ďalšie ulice?

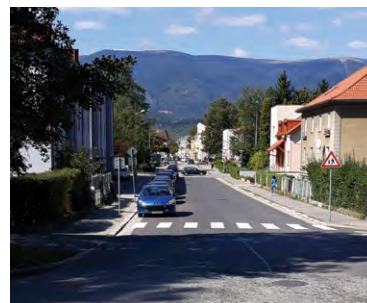
ODPOVEDÁ ZUZANA KALMANOVÁ, hovorkyňa mesta Martin

V roku 2019 mesto rozhodlo, že v rámci schválených 33 komunikácií zatiaľ nepôjde cestou čerpania úveru, ale na rok 2019 vyčlení sumu 500 000

eur na rekonštrukciu časti komunikácií zo schváleného zoznamu na rekonštrukcie. Za tieto finančné prostriedky mesto zrekonštruovalo časti komunikácií Hollého, Stavbárska, Medňanského, Záturčianska/Hlboká (popod kaštieľ). V septembri 2019 bude zrekonštruovaná časť Ulice Dúbravca. Komunikácie Kmeťova a Tóthova (resp. ich časti) boli opravené v rámci plánu bežnej údržby mestských komunikácií. Celkové náklady na celoplošne opravené a zrekonštruované komunikácie

v roku 2019 predstavujú sumu približne 600 000 eur.

Autor, foto: (bk)

Osobnosti

Cyril Kuchta

Důstojník, odbojár (* 5. 7. 1913, Spiš. Stará Ves – † 30. 1. 1995 Martin) študoval o.i. na vojenskej akadémii v Hraniciach. Pôsobil ako dôstojník z povolania vo viacerých útvaroch, od konca 1939 v Pluku útočnej vzbory v Martine, s ktorým v r. 1941 a 1943-44 bojoval na východnom fronte. Vo februári 1944 savrátil na dovolenku do Martina, kde nad- viazal kontakty s ilegálnym odbojovým hnutím, zabezpečoval zásobovanie partizánov výzbrojným materiálom a obuvou. Ešte pred SNP vydal rozkaz na obsadenie významných budov a inštitúcií v meste i na prípravu obrany Strečnianskeho a Kral'ovianskeho prielomu a začal otvorene spolupracovať so štábom I. partizánskej brigády M. R. Štefánika. Pplk. J. Golian ho poveril úlohou styčného dôstojníka, neskôr koordinátora bojovej spolupráce medzi partizánmi a vojakmi v Turci. 27. 8. 1944 viedol vojenskú jednotku, ktorá na nátlak P. A. Velička odvieďla do kasární na Podháji skupinu 24 nemeckých dôstojníkov, vojakov a civilov a na druhý deň väčšinu z nich pri pokuse o odzbrojenie postrelal. Po vyhlásení SNP člen delegácie na HŠPH do Kyjeva, po návrate pracovník a spolupracovník HŠPH a od marca 1945 pracovník štábu 4. Ukrajinského frontu Sovietskej armády. Po vojne pracoval na Ministerstve obrany, neskôr bol členom MsNV a veliteľom brigády a posádky v Martine. Vo februári 1948 podporil komunistický prevrat, no neskôr bol z politických dôvodov vo vykonštruovanom procese odsúdený a v r. 1950-51 väznený. V r. 1951 a 1991 rehabilitovaný. V r. 1962-86 pracoval v Múzeu SNP v B. Bystrici. Nositeľ viacerých čs. i zahraničných vyznamenaní, o.i. Čs. vojnovým krížom (1939).

Zdroj: osobnosti.sk, nbs.sk, muzeumsnp.sk, reprofoto: archív (bk)

Krok k tomu, aby naše mesto bolo zdravšie a bezpečnejšie

S predsedom VMČ Sever Jozefom Krištoffym sme sa po augustovom zasadnutí mestského zastupiteľstva porozprávali o aktuálnej situácii.

„Hoci už 20 rokov je naplánovaná obslužná (nie tranzitná) komunikácia východnej strany nášho mesta, až teraz sa nám konečne podaril urobiť prvý významný krok. Na augustovom zasadnutí mestského zastupiteľstva sme schválili prípravu projektovej dokumentácie definitívneho riešenia provizórnej kruhovej križovatky v Košútoch a prvej etapy východného okruhu po Sklabinskú ulicu. Ako nový poslanec a predseda komisie regionálneho rozvoja a cestovného ruchu som sa od začiatku začal zaoberať témami, ktoré neboli ohrozené len na mestskú časť Sever, ale aj témami, ktoré majú dosah na všetkých Martinčanov, či príľahlé obce. Zastávam názor, že naše mesto bude fungovať len, ak naň budeme pozeráť ako na celistvý komplex. Čokoľvek chceme v našom meste rozvíjať, tak to nie je možné bez poriadnej a kvalitnej dopravnej infraštruktúry. Práve preto som od začiatku svojho pôsobenia začal otvárať tému východného okruhu mesta Martin. Cesty, ktorá je v územnom pláne už 20 rokov, a na ktorú doposiaľ nie je spracovaný ani definitívny projekt. Ďalšou veľmi dôležitou otázkou je bezpečnosť. V súčasnosti sú Hviezdoslavova, Mudroňova, Sklabinská či Jilemnického ul. neúnosne preťažené. Na štvorprúdovke, ktorá prechádza stredom sídliska Sever, sa počas špičky medzi sebou „bijú“ stovky vodičov s deťmi a žiakmi na priechodoch idúcich do škôl, resp. cyklistami. Žiaľ, neraz tu už došlo k vážnym nehodám. Práve odľahčenie tejto cesty pomôže k plynulejšej a bezpečnejšej doprave v centre, na Severe či v Košútoch. A v konečnom dôsledku to pomôže všetkým obyvateľom mesta Martin a príľahlých obcí na východnej strane Turca k pokojnému životu bez preplnených ciest, kolón a pevne verím, že aj k zníženiu nehodovosti. Teraz sa akurát zaoberáme aj problémom

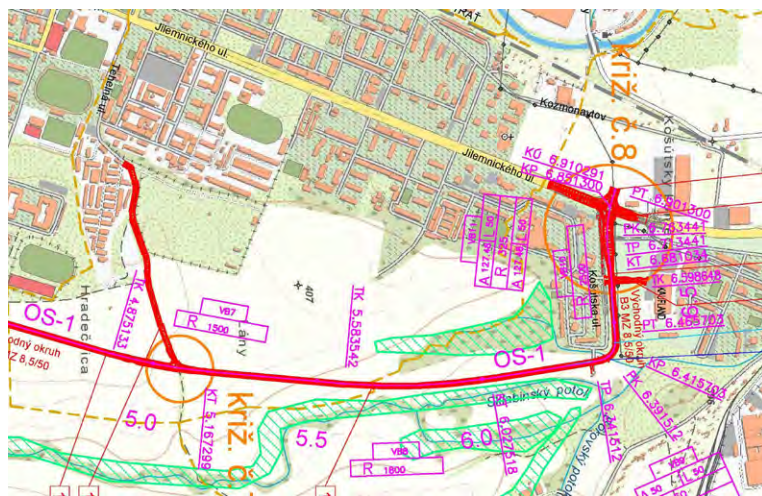
Poslanec Jozef Krištoffy

mestskej hromadnej dopravy, ale ani zefektívnenie MHD nezmení nutnosť vybudovania východného okruhu. „Kruháč“ v Košútoch je dočasná stavba, ktorá mala byť odstránená a definitívne riešená do roku 2011. „Bajpas“ v smere od Vrútok sa nachádza na súkromnom pozemku, bol vybudovaný v čase rekonštrukcie západného obchvatu a majiteľ pozemku ho môže zo dňa na deň odstrániť a doprava v Košútoch skolabuje. Uvedenie križovatky do pôvodného stavu by znamenalo odstránenie Košút a kolabovanie dopravy. Definitívne riešenie však znamená, že v tejto križovatke musí byť naprojektované aj napojenie východného mestského okruhu, preto je potrebné presne definovať a naprojektovať túto komunikáciu v 1. etape od Košút po Sklabinskú ulicu (cesta na Dražkovec). S touto komunikáciou je spojená aj výstavba bytových domov v oblasti Košúty 2 za Kauflandom. Východný okruh mesta je obyčajná obslužná komunikácia s priechodmi pre

chodcov, stromoradiám a paralelnou cyklotrasou. Je to taká istá ulica ako množstvo iných v meste. Nie je to tranzitná cesta, túto úlohu bude naďalej plniť západný obchvat, ktorý bude čoraz viac vyťažovaný, hlavne po otvorení obchvatu Čadce, Kysuckého Nového Mesta a nakoniec tunela Višňové, nakoľko sme na severo-južnom európskom ťahu. Vo veľmi ďalekej budúcnosti túto úlohu prevezme rýchlostná cesta R3. Toto je aj dôvod, prečo nie je možné napojiť túto cestu (východný okruh) na cestu

1. triedy vedúcu do Sučian. Jednak to nedovoľujú normy, druhý dôvod je, aby nebola využívaná práve tranzitnou dopravou. Cesta bude prechádzať priestorom medzi Košútami 1 a 2, pričom vyústi na novej križovatke približne v priestore odbočky do Di Campa, takže nepôjde v tesnej blízkosti bytových domov na Košútskej ul. Momentálne sa rozprávkame len o spracovaní definitívnej projektovej dokumentácie. V optimistickom scenári o realizácii novej križovatky. Výstavbu východného okruhu nie sme schopní realizovať z mestských financií, a preto bude treba hľadať prostriedky z iných zdrojov, ale samozrejme, bez projektu nás na ministerstve vysmejú. Pri pohľade na vývoj dopravy bolo už včera neskoro, ale predsa som veľmi rád, že medzi poslancami sme našli prienik a podarilo sa nám urobiť veľký a významný krok k tomu, aby naše mesto bolo zdravšie a hlavne bezpečnejšie.“

Autor: Pch

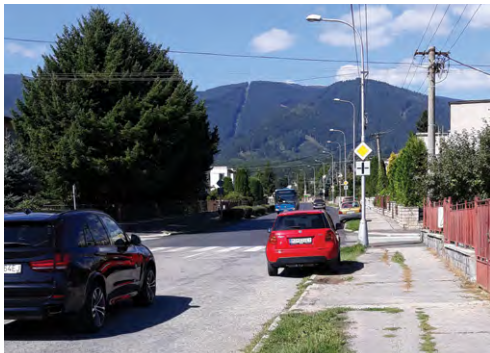

Časť východného mestského okruhu. Zdroj: ÚHI mesta Martin

Postupne odstraňujú staré hriechy na cestách a chodníkoch

Tomáš Ignačák

Nový „tichý“ asfaltový koberec na časti Hollého ulice

Cesty na Podháji si na mnohých uliciach vyžadujú opravy. No k tým premávkou najvyťaženejším patrí Hollého ul. a celkovo si vyžaduje rekonštrukciu v celej dĺžke - každoročné opravovanie výtlkov nie je ekonomické. „Na toto si však vyžaduje mať alokované zdroje v mestskom rozpočte v dostatočnej výške, - tak dúfam, že aj v nasledujúcich rokoch budú vyčlenené peniaze na celoplošné opravy časti komunikácii, a nie len na opravu „havarijných“ výtlkov. V minulých rokoch neboli na takéto

celoplošné rekonštrukcie vyčlenené peniaze v mestského rozpočtu, a preto som rád, že sme sa konečne pustili do riešenia toľko odsúvaného problému. Ako dodávateľ prác bol vybratý vo verejnom obstarávaní Doprastav a ten zrekonštruoval v júli a auguste úsek cesty na Hollého ul. v dĺžke 650 metrov, čo predstavuje 5850 m² novej vozovky. Náklady predstavovali 170 tis. eur. Na opravu použili modifikovaný asfalt AC 11, ktorého výhodou je

najmä dlhšia životnosť a nižšia hlučnosť, čo ocenia obyvatelia susedných domov. Tento úsek bol vybraný na základe stupňa poškodenia a frekvencie dopravy. Na tejto ceste sú aj časti v horšom stave (smerom ku koncu Hollého ul. - konečná zastávka, k bývalej stanici lanovky), no tieto sú využívané najmä pre šport a rekreáciu, a nie na každodennú dopravu občanov. Tento rok boli v rozpočte vyčlenené peniaze na rekonštrukciu ciest financie v sume okolo 500 tis. € a na opravu všetkých potrebných hlavných ťahov v majetku mesta treba odhadom cca 5-6 mil. €. Osobne určite podporím návrhy, ktoré budú smerovať k navýšeniu financií v rozpočte na opravy komunikácii. Každoročné opravovanie výtlkov je už finančne a technicky neekonomické a vyžaduje si generálnu rekonštrukciu v celom profile.

Tomáš Ignačák,
predseda VMČ

Osobnosti

Mária Jeršová-Opočenská

Historička, archivárka, účastníčka protifašistického odboja (* 11. 7. 1899 Praha - † 14. 2. 1978 Praha). Pochádzala z rodu pražského staviteľa, vyrástla v prísne národnom duchu. Absolvovala filozofiu a históriu na KU v Prahe a na Vysokej škole archívnej KU. Bola pracovníčkou Zemského archívu Národného múzea v Prahe, po získaní štipendia sa začala venovať slovenským dejinám. V r. 1929-58 bola prvou archivárkou v SNM v Martine. Venovala sa štúdiu slov. a uhorských dejín, vybudovala v SNM moderný a dôkladne vybavený archív, pre ktorý získala cenné dokumenty z fondov turčianskych miest a obcí, zo zemianskych a. archívov a pozostalosti dejateľov. Bola manželkou ruského emigranta pred boľševickou revolúciou V. J. Jeršova. Po vypuknutí SNP a obsadení Martina nemeckým vojskom previezla najcennejšie fondy do B. Bystrice. Spolu s manželom sa zúčastnila SNP, pôsobila v ilegality. Po vojne o. i. spolupracovala so Zborom pre repatriáciu slov. archívov odvlečených nemeckým vojskom, pripravovala podklady pre archívnu rozluku s Maďarskom. Spracovala cenný inventár archívu SNM, pracovala na Slov. diplomatárii. Vo vedeckej práci sa venovala dejinám rodov, kolonizácii, biografiám, remeselní a ľudovej výrobe a pod., publikovala recenzie historických prác, bibliografiu slov. historickej literatúry, príspevky z archívnej teórie a praxe a. Po prísnej centralizácii, poštátnení archívov a prevezení fondov do Bratislavy odišla znechutená do dôchodku, ktorý trávila u rodiny v Prahe, pretože martinský dom venovala deťom nezákonne v 50. rokoch popraveného L. Nosáka, ktorého vyhlásila za svoje adoptívne dieťa. No do Martina sa pravidelne vracala.
Zdroj: Lexikón osobností Martina,
foto: archív BK

ANKETA

Ako sa vám tu žije, čo vám chýba/ s čím ste spokojní?

Božena Trtílková, Stráne – Sme spokojné, dobre sa nám tu, dôchodcom, žije. Nemáme nijaké extra požiadavky. Môžeme aj poslancov pochváliť. Len čo nie sme spokojní, že niekde napr. opravili chodník a jeden prechod cez cestu urobili bezbarierový a druhý nie, napr. na Žingorovej. Už keď to robia, mali by to urobiť všetko. Na niektorých uliciach si už ľudia ostrihali živé ploty alebo stromy, ale niekde ešte stále zasahujú kríky aj do pol chodníka. To by si tiež mali dať do poriadku. Čo nám tu chýba, sú potraviny, keď bývate hore na Stráňach, je to dolu ďaleko, do Tesca ešte viac. Ja mám rovno pri dome zmrzlinu, takže tam je rušno a veselo. No mám ohromných susedov, som spokojná.

Milan Ladňák, 86 r., Podháj - Teraz idem po novom chodníku, môžem povedať, že čo sa chodníkov týka, je to chvályhodné – takéto pekné nikdy neboli! Je to omnoho lepšie. Aj čistota ulíc – klobúk dolu!

Milan Ladňák, syn, Podháj – Robí sa niečo, po oprave plynu urobili aj dobrý chodník, lebo bol popukávaný a poprerastaný trávou, hrboľatý, ako sú ešte niektoré po pravej strane smerom hore. Na stretnutia s poslancami nechodím, ale s informáciami nemám problém, lebo mám kamarátov poslancov, keď čosi potrebujem vedieť, zavolám a dozviem sa. Som tu spokojný, kde by som inde chodil – býval som v Košútoch a tu je lepšie.

Dagmar Kuricová – Som síce Záturčianka, ale na Podháj chodievam. Viem o tomto parku, že sa má zrekonštruovať, čítala som o tom v MESTSKÝCH NOVINÁCH, že tu majú dávať aj nejaké nové zariadenia pre deti, aj lavičky – tie už naozaj potrebujú obnoviť, sú čoraz horšie a horšie. Chvalabohu, že sa túto krásnu zeleň

podarilo zachovať, lebo je jej v meste málo. Cyklotrasa je celkom dobrá, nie je preplnená a som rada, že sa má čoskoro začať stavať ďalšia časť až do Vrútok. Škoda, že sa – zdá sa – nič nerobí s týmto objektom bývalého obchodného centra pri parku. Boli tam potraviny, galantéria, koberece, klobúky...
Zelmíra Lukáčová, Podháj - Ešte ako dôchodcovia máme autobusy zadarmo, ale iní nie... Na stretnutia s poslancami by sme isto boli šli, aj na Podhájsky deň, no dozvedeli sme sa o tom až po konaní.
Katarína Lepulicová – Bývam tu na Podháji zo dvadsať rokov. Za ten čas tu pribudli bytovky, zmenilo sa to tu, ale neviem, či k lepšiemu či k horšiemu..., niečo tak, iné tak. Doprava alebo parkovanie je v pohode, no nepoznám síce nijaký plán na rekonštrukciu tohto parku, ale chýbajú mi tu nejaké zariadenia pre deti. Aj niečo pre mamičky, pre menšie i väčšie deti. A je tu len malý obchodík, chýbajú tu nejaké potraviny. V bývalom obchodnom centre sa nič nedeje, drevenicu prerábajú a potom je tam ešte Koruna, ale to je už z Podhája dost' ďaleko.
Autor, foto: (bn)

Osobnosti

Andrej Vandlík

Divadelný a filmový herec, odbojár (*22.1.1925 Bardejov - †17.1.1985 Martin). Absolvoval 4 triedy gymnázia. Divadelnú kariéru začal ako kulisár, rekvizitár, spevák a tanečník v zjazdovom Slovenskom ľudovom divadle F. Devinského v Nitre. V r. 1944 a 1945–46 herec Slov. divadla v Prešove, 1946–50 Št. divadla v Košiciach, 1951–53 Novej scény v Bratislave, 1953–60 v Armádnom divadle v Martine, 1960–63 v Divadle P. Jilemnického v Žiline a od 1963 v Divadle SNP v Martine. V 1944 účastník SNP, príslušník povstaleckej armády. S.A. Bagarom, E. Medekom ai. založili v r. 1944 Frontové divadlo, s ktorým účinkovali na povstaleckom území, o.i. aj s F. Zvaríkom. Externý spolupracovník Slobodného slov. vysielateľa v Banskej Bystrici. Po prechode Povstania do hôr člen partizánskej skupiny Petrov, pri plnení úlohy bol zatknutý gestapom a väznený v Bratislave. Po vojne vystriedal viaceré pôsobiská, ale hlavná časť jeho tvorby sa spája s Martinom. Od roku 1945 predstaviteľ hereckej generácie, ktorá sa pričínala o profesionalizáciu slovenského mimobratislavského divadelníctva. Účinkoval aj rozhlas, vytvoril niekoľko desiatok postáv v televíznych filmoch a inscenáciách a sporadicky hral aj vo filmoch, napr. Rysavá jalovica, Nevera po slovensky, Slnko v sieti, Kto si bez viny ai. Autobus Frontového divadla ostal po prechode Povstania do hôr (po 26. 10 1944) opustený a chátral, kým sa ho neujal A. Vandlík spolu s technikmi z martinského Armádného divadla, ktorí odmontovali niektoré časti a vystavili ich vo foyeri divadla v Martine. Pri 15. výročí AD to ktosi odovzdal do šrotu... V r. 1968 mu udelili štátne vyznamenanie Za zásluhy o výstavbu.

Zdroj: Lexikón osobností Martina, narodnycintorin.com, noveslovo.sk, foto: archív DSNP

Vodiči pozor! Na prístupovej ceste k škole platí nový režim dopravy

Neprehliadnite novú dopravnú značku na prístupovej ceste k škole! Foto: l'ch

Na prístupovej ceste k Základnej škole na Hurbanovej ul. už platia určité dopravné obmedzenia, vďaka ktorým sa zlepšila dopravná (aj bezpečnostná) situácia na tejto komunikácii.

„Na základe úspešnej petície občanov Košút proti rekonštrukcii prístupovej cesty k Základnej škole na Hurbanovej ul. (táto investičná akcia bola zrušená) sa do praxe začínajú uvádzať potrebné opatrenia. VMČ Košúty sa s petíciou stotožnil, nakoľko obavy „petičiarov“ boli opodstatnené. Záleží nám na kvalite života občanov Košút, ktorým sme

vyšli v ústrety. Vzhľadom na tie neustále problémy a konflikty som rád, že už sú na tejto ceste nainštalované dopravné značky a je tam nový režim dopravy. Verím, že občanov táto zmena potešila. Cieľom je zabrániť veľkej koncentrácii áut na malom priestore. Je tam dopravné značenie zákaz vjazdu pre všetky motorové vozidlá okrem zamestnancov ZŠ a MŠ, Fomatu, plavárne a voľný vstup bude mať ešte aj zásobovanie. V spolupráci s mestskou políciou sme od 2. septembra spustili kontrolnú akciu s cieľom zistiť, či vodiči dodržiavajú dopravné obmedzenia. Dopravnú situáciu na

tejto komunikácii budeme naďalej sledovať a vyhodnocovať. Verím, že sa to osvedčí a cesta už nebude taká preťažená ako predtým, lebo na takú hustotu áut nie je dimenzovaná. Krajným riešením by bolo osadenie technickej zábrany, ale dúfam, že k tomuto kroku nebudeme musieť pristúpiť. Rodičia si zvykli vozit' svoje deti pomaly až do triedy, ale teraz musia prijať novú realitu. Napr. zaparkovať svoje auto na záchytnom parkovisku pri futbalovom ihrisku na Hurbanovej ul., ktoré má kapacitu 70 miest. A odtiaľ to majú deti do školy cez bráničku popri ihrisku ani nie 100 metrov,“ informoval MN predseda VMČ Košúty Tibor Adamko.

Autor: Ľubomír Chochula

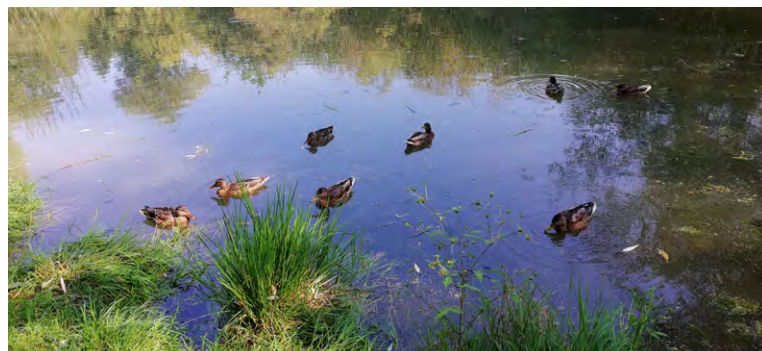

Rodičia žiakov môžu využívať záchytné parkovisko pri futbalovom ihrisku. Foto: l'ch

Nenechajte si ujsť podujatie Svet jazerných bytostí!

Občianske združenie Algade Art v spolupráci s Kultúrnou scénou Martin a VMČ Košúty pripravujú podujatie Svet jazerných bytostí, ktoré sa uskutoční 19. až 21. septembra v areáli jazierka v Košútoch (pri Hrádku).

„Túto aktivitu organizujeme pre širokú verejnosť, školy a ľudí, ktorí majú záujem o rezbárske umenie v prírode. Počas troch dní pri jazierku v Košútoch ponúkame ukážky rezbárskeho umenia majstrov Mira Kalanku a Juraja Šimona. Ich diela (sochy v životnej a nadživotnej veľkosti) budú inštalované priamo do vody a stanú sa súčasťou jazernej galérie. Bude to také malé rezbárske sympóziu, ktoré dá priestor pri jazierku opäť nový, tentoraz umelecký rozmer,“ povedal pre MN poslanec za Košúty Dušan Kubička.

V relaxačno-oddychovej zóne pri jazierku sa uskutoční akcia Svet jazerných bytostí. Foto: l'ch

Jeden umelecký artefakt už okolie jazierka ozdobuje. Je to drevená socha Duky – patróna a strážca jazierka pred vandalmi. Teraz tam pribudnú krásne umelecké diela rezbárov, ktorí z dodanej guľatiny (tá bude z výrubov) vyrobia sochy prievozníka, vodníka a jazernej víly. Tie očaria nejedného návštevníka. Príďte sa na to pozrieť, máte sa na čo

tešiť!

Program: 19. a 20. septembra od 10. do 16. h – turčianski rezbári Miro Kalanka a Juraj Šimon priamo pri tvorbe, 21. septembra od 10. do 14. h – dokončenie a osadenie plôch na hladinu jazera za pomoci DHZ Priekopa, potápačov a spoločnosti Brafix.

Autor: Ľubomír Chochula

Zrekonštruovaná cesta s novým asfaltovým „kobercom“ ku kaštielu

Cesta ku kaštielu s novým asfaltovým povrchom a obmedzením rýchlosti. Foto: lch

Občania Záturčia sa nemôžu sťažovať, že ich mestská časť stagnuje. Naopak, rozvíja sa, o čom svedčia nielen aktivity cez uplynulé prázdniny, keď sa tam zrealizovalo niekoľko investičných akcií. Ďalšie veci sa pripravujú.

Pred dvoma rokmi urobila spoločnosť Turvod rekonštrukciu a výmenu nového vodovodného potrubia na Hlbokej ul. a potom vyasfaltovala túto cestu po časť, ktorá bola pôvodne rozkopaná. Zvyšok po odbočku na Nový Martin zabezpečilo mesto Martin. Tohto roku sa podarilo dokončiť cestu od tejto odbočky na Nový Martin, popri kaštieli Záturčie, cez esíčko v kopčeku až po mostík na Záturčianskej ul. Starý povrch komunikácie sfrezovali a natiahli tam nový asfaltový „koberec“. Celková výška investície je okolo 60 000 eur. Zrekonštruovaný úsek s novým asfaltom v dĺžke 350 metrov, na ktorom je stúpanie (resp.

klesanie) s maximom až 10 %, je teraz bezpečnejšou komunikáciou ako predtým. Cesta je rozšírená a má aj dopravné značenie. Aby nedochádzalo ku kolíziám, je tam obmedzenie rýchlosti na 30 km/h, prikázaný smer pri jazde nahor i opačne, ako aj spomaľovací retardér. No a v smere od kaštiela na mostíku pred križovatkou je už dopravná značka Stop (plus tiež dva nové priechody pre chodcov). Všetky tieto opatrenia sú v rámci prevencie a smerujú k cieľu znížiť riziko dopravných nehôd. Okrem toho dali v Záturčí počas tohtoročného leta do užívania novovybudované parkovisko na Ul. Aurela Stodolu, opravili „kruháčik“ pri telocvični ŽS A. Stodolu, vyasfaltovali ďalšie chodníky a pod. Čo sa týka najbližších investičných akcií v Záturčí, tou najväčšou je rekonštrukcia kultúrneho domu. Na tento účel je pripravená projektová dokumentácia, je to v schvaľovacom procese stavebného

povolania a v procese súťaže. Tohto roku by sa mala zrealizovať prvá etapa rekonštrukcie (strecha a podkrovie) a potom prídu na rad ďalšie etapy. Postupne budú zrekonštruované všetky vonkajšie a vnútorné priestory. Vymení sa strešná krytina, elektroinštalácia, kúrenie, okná, podlahy. Zrekonštruujú sa toalety, sála, vestibul, kuchyňa, šatňa. V podkroví vznikne priestor pre stolný tenis, posilňovňu, klub dôchodcov, školiacu miestnosť. Obyvatelia nielen Záturčia, ale celého Martina, budú môcť kultúrny dom využívať na svadby, oslavy, stužkové, zábavy, koncerty, kultúrno-spoločenské podujatia, kondično-relaxačné cvičenia a športové aktivity. Základné a materské školy na území Záturčia by zasa mohli tieto priestory využívať na svoje oslavy, besiedky, koncerty, karnevaly a iné akcie, ktoré budú organizovať.

Autor: Ľubomír Chochula

Pozývame vás na 2. ročník Záturčianskeho športového dňa

Poslanci za Záturčie pripravili pre obyvateľov tejto mestskej časti Záturčiansky športový deň, ktorý sa v priestore pred ŽS Ul. Aurela Stodolu uskutoční v sobotu 21. septembra.

Ako MĽN informoval poslanec Róbert Gajdoš, na občanov čaká počas celého dňa množstvo lákadiel. „Celé to bude popretkávané hudbou, o čo sa postará dídžej, ale príjemnú

náladu bude rozsievať aj moderátor. Začíname už dopoludnia, pričom dobrovoľní hasiči budú už od rána variť guláš, na ktorom si potom môžete pochutnať. Budú tam stánky s občerstvením, ale aj prezentačné stánky rôznych športov. V programe figurujú ukážky pilatesu, jogy, taiči, rôzne atrakcie, disciplíny a súťaže pre deti, ale na svoje si prídu aj dospelí. Aj futbalové zápasy na ihrisku s umelou trávou

by mohli akékoľvek priniesť pekný zážitok. Hlavným bodom podujatia bude galavečer bojových umení so zameraním na boxerské súboje v ringu. No a záverečným bombónikom bude hudobný koncert. Nechajte sa prekvapiť, kto sa objaví na pódium, ale máte sa na čo tešiť. Všetkých vás srdečne pozývame, vstupné sa neplatí!“

Autor: Ľubomír Chochula

Osobnosti

Imrich Karvaš

Významný predstaviteľ národohospodárskej vedy, 1. guvernér Slovenskej národnej banky (* 25.02.1903 Varšava (Kalinčiakovo), okr. Levice - † 22.02.1981 Bratislava). Študoval o.i. v Paríži a Štrasburgu. Pôsobil na právnickej fakulte UK, kde bol od r. 1934 profesorom národného hospodárstva. Tajomník Zväzu slovenských bánk, gen. tajomník Národohospodárskeho ústavu Slovenska a Podkarpatskej Rusi i viceprezident Exportného ústavu v Prahe, minister priemyslu, obchodu a živnosti čs. vlády 1938-39. Od r. 1939-44 guvernér Slovenskej národnej banky, neskôr i šéf Najvyššieho úradu pre zásobovanie. Odmietol vstúpiť do HSLŠ, nesúhlasil s arizáciou a prispel k zastaveniu deportácii Židov. Aktívne presadzoval zachovanie čo najväčšej samostatnosti slov. hospodárskej politiky. Zásadne prispel aj k premene Neografie na modernú tlačiareň cenín a k jej osamostatneniu (1943). Spolupracoval s ilegálnou SNR. Urobil závažné kroky v prospech SNP v auguste 1944 (presunul hotovosť do filiálky SNB, na str. Slovensko presunul i pohonné hmoty, rozdal obyvateľstvu zásoby na tri mesiace vopred), za čo ho zatkl a mučilo gestapo a bol odsúdený na smrť, pred popravou ho zachránil koniec vojny. Po r. 1945 profesor a dekan právnickej fakulty. Odmietol vstúpiť do KSČ, po februári 1948 perzekvovaný a niekoľkokrát väznený. Koncom 60. rokov bol súdne rehabilitovaný. Spoluzakladateľ Ekonomickej univerzity v Bratislave r. 1940. Zástanca teórie tzv. štátu blahobytu, organizátor a vedúca osobnosť slov. regionalizmu. Člen Academy of Political Sciences a Econometric Society (obe v USA).
Zdroj: osobnosti.sk, nbs.sk, muzeumsnp.sk, foto: archív

Osobnosti

Fedor Zorkócy

Odbojár, bankový úradník (* 30. 11. 1902 Sklabiňa - † 21. 10. 1997 Martin) Bol synom Vojtecha Zorkócyho, matka bola vnučkou farbiara Jána Lilgeho. Študoval o.i. na mešťianke v Martine a obchodnej akadémii v Bratislave. Pôsobil vo filiálke Tatrabanky, od r. 1936 ako ved. úradník v Živnostenskom úvernom ústave v Žiline, od 1936 v mestskej Sporiteľni v Martine, kde do r. 1960 pracoval v rôznych funkciách až po námestníka riaditeľa. Patril k zakladajúcim členom Matice slovenskej. Bol členom Sokola, Klubu čs. turistov a lyžiarov, v r. 1933-38 bol obvodným dôverníkom Čs. národno-socialistickej strany. V r. 1939 sa zapojil do odboja s vlastnou ilegálnou skupinou, ktorá nadviazala kontakty s inými skupinami občianskeho odboja, pomáhala prenasledovaným a organizovala sabotáže. Zúčastnil sa SNP, bol členom a neskôr podpredsedom Okr. revolučného národného výboru a vojenským veliteľom Martina. Po prechode do hôr velil v hodnosti kapitána pešiemu práporu Jablôň, potom žil v ilegality v Martine. Po vojne pôsobil ako podpredseda ONV v Martine a v rôznych funkciách ako poslanec mesta, poslanec a člen Výboru ľudovej kontroly KNV v B. Bystrici ap. Od r. 1945 bol funkcionárom Demokratickej strany a od r. 1948 Strany slov. obrody, v r. 1946-52 bol poslancom SNR, v r. 1952-54 poslanec Národného zhromaždenia. Po vojne sa angažoval v rozvoji Martina – napr. bol predsedom Výboru pre postavenie Pamätníka SNP na Hrádku nad Košútmi. Nebol realizovaný, zachoval sa návrh a uskutočnilo sa aj slávnostné polozenie základného kameňa pamätníka SNP. F. Zorkócy je nositeľom viacerých vyznamenaní. Na budove banky na Námestí SNP, kde býval, je umiestnená jeho pamätná tabuľa.

Zdroj: Lexikón osobností Martina, foto: archív (bk)

Škôlka v Priekope zmenila „podobu“

Archívna snímka z MESTSKÝCH NOVÍN spred viac než roka; na druhej fotografii je ruína po „spracovaní“

Niekdajšia škôlka na rozhraní Priekopy a Vrútok celé roky budila údiv i hnev občanov. No najmä obavy, pretože areál bol nezabezpečený, spustený, hrozil úrazmi ai. neprijemnosťami, plyncami z toho, že ho využívali ľudia bez domova. Napriek tomu, že ju ľudia vnímali ako priekopskú, stála v katastri Vrútok.

Škôlka v minulosti patrila Železničiam SR, ktoré ju prenajímali rôznym podnikateľským subjektom (pohostinstvo, potraviny, veterinár, textilná výroba...), keď už prestala plniť poslanie škôlky. Neskôr ju už v spustošenom stave predali a objekt dlhé roky chátral. Častokrát sa na ňu obracali obyvatelia, lebo si mysleli, že je to mestská škôlka, no a my sme na ňu nemali vôbec žiadny dosah,

nakolko to bol súkromný majetok. Povedal som si, že priložím ruku k dielu, keďže majitelia sa k tomu nemali. Kontaktoval som ich, že mám dobrovoľníkov, ktorí mi pomôžu s vymaľovaním budovy, vyčistením a zabezpečením okolia. Majiteľ súhlasil a dohodli sme sa, že túto akciu zrealizujeme spoločnými silami v lete 2018. Keď som ich kontaktoval v lete 2018, tak mi oznámili, že objekt predali. V júli 2018 som dal aj na stránkach MESTSKÝCH NOVÍN verejný prísľub, že s pokúsim tento problém nejako riešiť. S kolegom poslancom z Vrútok - Ľubošom Gottwaldom, sme vyzbierali podpisy pod verejnú výzvu, aby sa s tou zdevastovanou škôlkou niečo spravilo. Zanedlho sa mi aj podarilo skontaktovať sa s novým majiteľom budovy. Vysvetlil som mu situáciu, v ktorej sa obyvatelia

nachádzajú, že každý deň musia chodiť okolo a pozeráť sa na tento nezabezpečený objekt, v ktorom hrozí nebezpečenstvo úrazu. Uistil ma, že daný objekt si zoberie za svoju prioritu a dnes je priestor, v ktorom sa bývalá škôlka nachádzala, zabezpečený plotom a po budove ostal len drobný štrk. Nový majiteľ bol veľmi ústretový a predstavil mi aj projekt, ktorý by chcel v danom priestore realizovať. Malo by ísť o tri nízke bytovky, ktoré nebudú ovplyvňovať svetelné pomery okolitých stavieb a byty v nich by mali byť bezbariérové. Najdôležitejšie je, že dnes táto ruína zmizla z povrchu zemského skôr ako by sa v nej stalo nešťastie. O ďalšom vývoji budem občanov informovať.

Autor, foto: Stanislav Thomka, poslanec MsZ

ANKETA

Ako sa vám tu žije,
čo vám chýba/ s čím
ste spokojní?

Katarína Gajdošová, Priekopa

— Ešte sa občas stane, že prejdú našou ulicou alebo inými spojovacími aj nákladné autá, hoci je tam zákaz, ale je to menej ako pred umiestnením zákazových značiek. Občas prejdú aj tie ťažké kamióny, asi keď sa pomýlia, ale našou ulicou nie, bývam na tej poslednej pri žel. trati. Chodievali skôr po tých bližších

Výustenie Kratinovej Ul. na Sučiansku - kamióny po Kratinovej ešte jazdia.

— po kolóniách. No najviac chodia po Kratinovej a Sučianskej. Na Kratinovej je prepravná spoločnosť, ďalšie tri sú tu na Sučianskej za železnicou a tie chodia aj tadiaľto po Sučianskej – a nemali by.

Igor Mujgoš, Lipová ul. – Prejavilo

sa to, keď sem zakázali vjazd nákladných áut. Je to v poriadku, je to bezproblémové. Určite sme to privítali, ale či sa to dodržiava stopercentne...

Autor, foto: (mk)

Postará sa mesto Martin o svoj symbol?

Peter Kašuba

Asi trištvrte roka vedieme v Martine diskusiu o rozvoji mesta. Koncom septembra má práca poslancov a občanov dospieť do rozhodovania o prioritách. Pretože bez širšej dohody o prioritách sa nepohneme.

Preto aj ja chcem v týchto riadkoch

hovoriť o prioritách. A nielen za seba. Pred pár dňami sa uskutočnilo na mestskom úrade pracovné stretnutie, na ktoré sme pozvali i vedenie mesta a poslancov i občanov. Cieľom bolo bližšie sa zoznámiť už aj so štúdiou rekonštrukcie Námestia SNP. Odborným garantom bol zhotoviteľ štúdie Ing. arch. M. Krupauer z Ateliéru A 8000. Prečo hovorím o tejto akcii? Jednoducho preto, že je už „v pokročilom štádiu“ prípravy, nevyžaduje si zmeny územného plánu zóny, má už za sebou pripomienkovanie. No predovšetkým preto, že ide o martinské historické Hlavné námestie. Tu Martin vznikol. Okolo rímsko-katolíckeho Kostola sv. Martina bola najstaršia osada,

tento ranogotický kostol je najstaršou pamiatkou v meste a ako svedok (s predchodcami pod jeho základmi) najmenej 8 storočí si zaslúži dôstojné prostredie navôkol. Nehovorím o tom, že Martinčania si zaslúžia dôstojné hlavné námestie. Dnes to tak, žiaľ, nie je.

Pritom ide o pokračovanie pešej zóny, ktorej 1. etapa bola ukončená v r. 1998 – prešlo teda 21 rokov...! Aj o tom bolo stretnutie poslancov, vedenia mesta a občanov k Námestiu SNP – aj o finančných nárokoch rekonštrukcie, aj o postupných krokoch. Hovoríme o akcii za cca 1,2 mil. eur pre túto etapu. To nie je suma, ktorá by dramaticky ohrozila mestský rozpočet.

Samozrejme, názory na riešenie Námestia SNP a vôbec na investičné priority, sa rôznia. Napriek tomu verím, že tento zámer dostane podporu tak poslancov ako aj občanov. Som presvedčený, že rekonštrukcia Námestia SNP nie je stranícka otázka, nie je to akcia proti nikomu. – Temer všetky ostatné plánované akcie umožňujú, alebo vyžadujú, súkromných investorov/ spoluinvestorov. No asi sa zhodneme, že nik nám nepostaví hlavné námestie, na ktoré budeme môcť byť hrdí. Kto ho má postaviť, ak nie mesto pre Martinčanov? Námestie SNP je symbol. Chcem byť hrdý na symbol mesta.

Čo sa deje v zastupiteľstve?

Martin Kalnický

Na pracovnom stole mesta je niekoľko problémov, ktoré – zdá sa – sa čoraz viac zauzľujú. No chcem veriť, že sa tým blížíme k riešeniam.

Nezávidím poslancom Košút, ktorí zodpovedajú nielen za prostredie, ale aj možnosti ich obyvateľov využívať služby v centre, dopravu do práce a pod. No hoci sa to nehovorí – tak problém s dopravnou sieťou Martina je aj problémom Severu a Stredú. – Už dnes tu zažívame dopravné zápchy a tie sa budú rokmi len stupňovať. A pritom nejde len o cestu, ale o rozvoj, ktorý už vidíme a ktorý sa bude stupňovať v celom priestore od Košút až po Necpaly. Celý rozvoj závisí od infraštruktúry. Máme problém s D1 a s tunelom, s mostami pri Košútoch... – no kým pri nadregionálnej to príliš

neovplyvníme, naša mestská infraštruktúra je našou úlohou a hanbou!

Ďalším príkladom je tréningová hokejová hala – dostavba má podporu naprieč poslaneckými klubmi, ale podporu dostal aj môj návrh preveriť iné možnosti financovania než len z mestského rozpočtu. To nemusí spôsobiť žiadne zdržanie. No zlé rozhodnutie teraz by mohlo v konečnom dôsledku viesť i k ohrozeniu tejto akcie, ba aj ďalších.

Dnes je situácia omnoho ľahšia než v čase nútejnej správy. Keď sme dokázali riešiť problémy v minulosti a ušetriť mestu financie,

ktoré teraz máme k dispozícii, musíme to zvládnuť aj teraz, keď rozhodujeme o investíciách. No vyžaduje si to dobrú prípravu a informácie - viackrát som upozornil, že poslanci dostávajú nedostatočne pripravené podklady k investíciám a také nemôžu byť schválené.

Riešenia si preto vyžadujú vecnú diskusiu bez ohľadu na „stranícke tričky“, vyžadujú si schopnosť kompromisov a dohody. Nerád by som bol prehnaným optimistom, tento proces sa len začal. No začal sa. Malicherné prieky nevedú nikam, pre rozhodnutia je potrebný vzájomný rešpekt.

Šport, aktívny životný štýl a deti ako naša budúcnosť

Lubomír Chochula

Som rád, že sa v Martine prešlo od slov k činom. Na Pltníckoch sa buduje futbalové ihrisko s umelou

trávou, ktoré by malo byť hotové do konca októbra tohto roku (futbalistom to úprimne žičím, aby už neboli ako kočovníci). Našťastie, tým sa to neskončí. V budúcnosti by tam po realizovaní celého projektu Športpark Pltníky malo pulzovať športové srdce mesta. A na to sa naozaj veľmi teším. Samozrejme, nebude to ani o rok, ani o dva, ale teraz je reálna šanca, že nové športoviská pomôžu rozvoju martinského športu a budú prínosom aj pre občanov. Areál bude totiž k dispozícii aj verejnosti, ktorá ho bude môcť využívať na voľnočasové

aktivity. Chápem, že nie každý inklinuje k športu. No z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že v dnešnej dobe zamorenej stresovým smogom je aktívny životný štýl balzomom na dušu a zdravie. Preto kvitujem, že športová infraštruktúra vyrastie aj v iných častiach. Pri Spojenej škole postavia na Baranovej 400 m tartanovú dráhu (atléti na to túžobne čakajú dlhé roky) a na nábreží rieky Turiec vybudujú modernú cyklocestičku od Tulipu do Vrútok. Pevne verím, že v oboch prípadoch to stihnú zrealizovať do konca roku

2020. Kapitoulou samou o sebe je rozostavaná tréningová hokejová hala hneď vedľa hlavného zimného štadióna na Podháji. Teraz bliká nádej, že tento „mŕtvy“ betónový skelet by mohli oživiť. Myslím si, že túto iniciatívu treba podporiť a prijať čo najlepšie riešenie, získať finančné zdroje na dokončenie a pustiť sa čo najskôr do toho. Prečo? Lebo hokejové talenty si zaslúžia lepšie podmienky na svoje napredovanie. Aby mládež s chuťou športovala, zdravo sa vyvíjala, mala dostatok pohybu a bavilo ju to. Nezabúdajme, deti sú naša budúcnosť!

Martin hostil amatérskych divadelníkov

Po 97. ročníku najstaršieho festivalu neprofesionálneho divadla v Európe – Scénickej žatvy

Interaktívne rozprávky Janka „Medokýša“ Cígera deti nadchli

Od stredy 28. augusta do nedele 1. septembra sa v našom meste konal 97. ročník súťaží slovenských divadelných súborov a prehliadka s medzinárodnou účasťou Scénická žatva. Je to najstarší festival neprofesionálneho divadla v Európe. Je vrcholnou prehliadkou tvorby domácich súborov a jednotlivcov vo všetkých oblastiach neprofesionálneho divadla.

Otvorenia festivalu na Divadelnom námestí sa zúčastnil aj primátor Ján Danko. Srdečne privítal všetkých účastníkov a poprial im aby sa v našom meste cítili dobre a príjemne. Povedal i to, že deväťdesiatšesť rokov z pohľadu večnosti je len zlomok. „V živote človeka je to úctyhodný vek a len málo je tých vyvolených, ktorým sa ho podarí dožiť v zdraví. Ale 97 rokov festivalu, to už je niečo iné. To je o tom, že tento festival bol vždy organizovaný ľuďmi, ktorí urobili všetko pre to, aby divadlo, kultúru prenášali na ďalšie generácie. Tento festival prežil napriek tomu, že tu boli hrozné vojny, že sa dramaticky menili rôzne režimy. To si zasluží veľkú úctu a obdiv nás všetkých, no najmä mladej generácie, ktorej festival prináša všetko dobré a krásne, čo sa na Slovensku v oblasti neprofesionálneho divadla vytvorilo.“ Ján Danko vyjadril tiež radosť z toho, že aj tento festival potvrdzuje, že Martin je mestom kultúry, že si kultúru ctí. Verí, že tomu tak bude aj ďalších minimálne deväťdesiatšesť, ba i sto rokov.

O svoje pocity sa s nami po ukončení festivalu podelil Matej Moško, programový riaditeľ festivalu Scénická žatva: „Tento festival som robil prvýkrát a vôbec som spočiatku nevedel, aké to bude. Teraz už viem. Bolo to veľmi príjemné. Všetko sme si pripravili tak, že v stredu večer mi prestal vyzvárať telefón. V stredu sme mali otvárací deň, bolo to peklo, ale večer nastal pokoj, telefón už nevyzváňal a vtedy som si povedal, že je to dobré, že festival funguje tak, ako má.“

Úroveň účinkujúcich bola veľmi vysoká. Tým, že sa predstavili víťazi celoslovenských súťaží v jednotlivých kategóriách, mohli sme vidieť to najlepšie, čo počas predchádzajúceho roka vzniklo. Mám veľmi dobrý pocit, že vo všetkých kategóriách sme mali silné inscenácie. Hodnotenie divadla je subjektívne. Každý divák to vníma inak, po svojom. Za seba môžem povedať, že mňa v tomto roku „dostalo“ Divadlo DISK s inscenáciou OBULUS. Pri tomto divadle sa mi to nestáva často, ale tentoraz som pochopil, čo chcu

povedať svojou umeleckou rečou, a preto to bol silný zážitok. Ale mám rád aj režisérov, ktorí experimentujú a hľadajú. Najvýraznejšou reprezentantkou toho bola režisérka Renata Jurčová s predstavením *Nebezpečná hra Karkulky s vlkom*. Tieto dve predstavenia mi vyrazili dych. No vynikajúci boli aj hostia z Prahy. Skupina hercov odišla na Ukrajinu do Donbasu a žili istý čas s miestnymi. Na základe svojich skúseností vytvorili inscenáciu, v ktorej priniesli svoj pohľad na udalosti, ktoré sa tam dejú. Spokojný som aj s diváčkou účasťou. Boli predstavenia, na ktoré sa nezmestili do sál všetci diváci. Martin mám veľmi rád. Dlhé roky som sem chodil na *Dotyky a spojenia*, *SŽ* a dokonca aj na *Turčianske javisko ako porotca*. Martin má obrovskú výhodu medzi všetkými mestami na Slovensku. A tou je to, že na námestí je koncentrovaných veľa divadelných priestorov – *Národný dom*, *Štúdio SKD*, *Kino Scéna*, *Turčianska knižnica s krásnymi priestormi*, *Turčianske kultúrne stredisko a*, samozrejme, *Divadelné námestie a pešia zóna*. Je to obrovská výhoda pre organizovanie festivalov. Martin má veľký potenciál. Dúfam, že sa nám ho v budúcnosti bude dať využívať čo najlepšie.“

Práve spomínané exteriéry mesta sa rozhodlo využiť Turčianske kultúrne stredisko, spoluorganizátor festivalu, na to aby sa divadlo dostalo čo najbližšie k ľuďom. Sprievodné podujatia umiestnili na námestie, pešiu zónu a do priestoru medzi SKD a Turčianskou knižnicou. Tu vytvorili

Javisko na slame.

Sprievodný program Scénickej žatvy zhodnotil Tomáš Tomkuljak, metodik pre divadlo: „Myslím si, že so sprievodným programom môžeme byť spokojní. Na Ezopove tvorivé dielne, ktoré boli každý deň, vždy prišli deti. Každý deň si niečo na motívy bájok nakreslili, vyfarbili, vypočuli si bájky aj s mravným poučením. Každý deň si aj zahrali krátke príbehy. Niektoré deti prišli opakovane a my sme veľmi šťastní, že sme ich tak zaujali. Po Ezopových tvorivých dielňach sa deti ujal pán profesor hraškologie Janko „Medokýš“ Cíger a svojim osobitým prejavom deti vtiahol do rozprávkového sveta neuveriteľných príbehov. Sprievody študentov konzervatória ZUŠ Mudroňova „Pod' na žatvu“ urobili na pešej zóne veľmi príjemnú divadelnú atmosféru. Pozývali a lákali ľudí buď dramatickými dialógom, alebo svojou energiou na predstavenia a sprievodné podujatia festivalu. Neprehliadnuteľní boli aj „chodúliari“, ktorí sa prechádzali po pešej zóne. Chodúliari z Banskej Bystrice Matej Struhár s priateľmi tiež pripravili aj workshop, na ktorom sa mohol každý, kto mal záujem, učiť chodiť na chodúľoch. A šaško Fjodor, kaukliar a kúzelník, ktorý účinkoval na Javisku na slame, zaujal aj tých, ktorí možno ani netušili, že sa tu niečo takéto deje. Zastavili sa a dobre sa zabavili. Svojich divákov si našli i rozprávkové predstavenia na námestí a záujem bol tiež o interaktívne bubnovanie Rytmy života.“

Ján Farský
Foto: autor a archív TKS

Šaško Fjodor (Filip Hajduk je z B. Bystrice) kúzlil a zabával

Kultúrna scéna MARTÍN

MARTÍN

Stredoveký deň v Martine ✂ 29.9.2019

679 rokov od udelenia mestských privilégii kráľom Karolom Róbertom

Divadelné námestie
Martin

PROGRAM
od 11:00 do 18:00

- 11:00 Ulička remesiel - prezentácia dobových remesiel a stredovekej kuchyne
- 11:00 Divadelko o Múdrej princeznej - Dvor zárazok
- 13:00 Príchod kráľovských vyslancov - historický sprievod
- 13:20 Prihovor vyslancov kráľa Karola Róberta občanom Martina;
Hlavný vyslanec odovzdáva kráľovské privilégii primátorovi mesta Martin;
- Prihovor primátora mesta Martin; Výstrel z dela
- 13:30 Sokoliarske vystúpenie - sokoliarska skupina Biatec
- 14:00 Vystúpenie skupiny živej histórie Via Castrum
- 14:20 Vystúpenie historického šaša - Kauklár
- 14:40 Historické tance v podaní skupiny Pulcherrima Rosa
- 15:00 Rytiersky turnaj na počesť udelenia mestských práv mestu Martin
- 16:00 Hema šerm v podaní Cech Terra de Selinan
- 16:20 Vystúpenie historického šaša - Kauklár
- 16:40 Rytiersky turnaj na počesť udelenia mestských práv mestu Martin
- 17:40 Historické tance v podaní skupiny Pulcherrima Rosa
- 18:00 Ukončenie programu

Rytieri zo Slovenska,
Českej republiky a Ukrajiny
Dobový tábor

dobová kuchyňa / výroba zbraní a zbroje
obuvník / krajčírka / sviečkar / pisár / kožiar

Hokejoví „rytieri“ chcú zabojsovať o postup do najvyššej súťaže

Útočník HK Martin František Poliaček prekonáva súperovho brankára.
Foto: Slávka Jankyová

Mužstvo HK Martin vstúpi do nového ročníka Slovenskej hokejovej ligy (bývalá 1. liga), v ktorom bude obhajovať finálové umiestnenie, zápasom v Skalici. Prvý domáci duel v sezóne 2019/2020 odohrajú „rytieri“ v piatok 13. septembra proti Topoľčanom.

Martinským hokejistom vyšla generálka, keď na svojom ľade zdolali v záverečnom prípravnom stretnutí húževnatý Šumperk 3:1 (5. septembra). „Myslím si, že mužstvo je na nový ročník dobre pripravené. Dúfam, že cieľ, ktorý sme si stanovili, začneme naplňovať od úvodného kola. Chceme bojovať

o postup do najvyššej súťaže, kam postúpi víťaz SHL priamo bez baráže, čo je oproti minulej sezóne novinka. Za najväčších konkurentov považujem posilnenú Bratislavu (Capitals), stabilnú Dubnicu, bývalého tipsportligistu a teraz nováčika Žilinu, spoľahlivé Topoľčany a nevyspytateľnú Skalicu, proti ktorej odštartujeme 11. septembra nový súťažný ročník. O dva dni neskôr privítame doma Topoľčany. Rád by som pozval divákov na tribúny, aby prišli vo veľkom počte a pomohli našim hráčom nielen v tomto zápase, ale aj počas celej sezóny. Myslím si, že ako klub sa vyvíjame dobrým smerom. V duchu našej filozofie pokračujeme v tom, čo sme začali vlani. Znovu sme do hráčskeho kádra zaradili najlepších juniorov (Ligas, Melcher, Bakala), aby mohli rozvíjať svoj talent aj medzi mužmi. Chceme hrať atraktívne pre fanúšikov, dosahovať čo najlepšie výsledky a posunúť martinský hokej na vyššiu úroveň,“ povedal pre MN riaditeľ HK Martin Milan Murček, ktorý na margo svojho syna Michala ešte dodal: „Vyzerá to tak, že Mišo začne sezónu

v Martine, ale či ju dohrá aj doma, to bude záležať na ňom a ostatných okolnostiach. Verím, že svojou hrou a skúsenosťami bude prínosom pre mužstvo.“

Michal Murček (27 rokov) pôsobil v ostatných dvoch sezónach v elitnej súťaži v Detve, ale teraz absolvoval prípravné zápasy v martinskom drese. „Pravdepodobne nastúpim v úvode súťaže za Martin, ale koľko to bude kôl, to ešte neviem. Uvidím, ako sa vyvinie situácia, či niekam pôjdem, alebo nie. Určite sa však vynasnažím Martinu pomôcť. Je tu vynikajúci kolektív a veľa mladých hráčov, ktorí majú chuť bojovať. Som rád, že domáci odchovanci a nádejní junióri dostávajú väčší priestor ako v minulosti. Myslím si, že túto šancu, ako sa hovorí, chytili za pačesy Páči sa mi nastavená koncepcia, treba dať príležitosť mladíkom, je to budúcnosť nielen martinského, ale aj slovenského hokeja,“ poznamenal pre MN odchovanec Martina Michal Murček.

* Pozn: SZLH informoval 10. septembra, že 1. liga sa mení na Slovenskú hokejovú ligu.

Goldspart víťazom 9. ročníka Memoriálu Štefana Olveckého

Počas víkend (prelom augusta a septembra) sa na ihrisku pri Sokolovni v Martine uskutočnil 9. ročník Memoriálu Štefana Olveckého v hokejbale. Víťazom turnaja sa stal Goldspart.

Na turnaji štartovalo sedem tímov (konečné poradie: 1. Goldspart, 2. Fest Citron, 3. Diaková, 4. Medokýš, 5. Stars, 6. Malý Čepčín, 7. Hlboké). Hralo sa systémom každý s každým, bez play-off, takže všetci účastníci odohrali po šesť stretnutí. O tom, ako môže jedno nečakané zaváhanie urobiť favoritovi škrt cez rozpočet, sa presvedčil organizátor a úradujúci majster Turca Fest Citron. Ten síce zvíťazil nad Goldspartom 2:1 po samostatných nájazdoch, ale potom prehral s Medokýšom 1:4. Manažér klubu Fest Citron Martin Sumka sa po skončení turnaja poďakoval všetkým účastníkom, ako aj partnerom, ktorí toto tradičné letné podujatie podporili. „Samozrejme, nešlo iba o hokejbalové súboje, ale hlavne o to, spomenúť si na nášho kamaráta Pištu, ktorý zanechal výraznú

stopu v martinskom športe, hlavne v hokejbale. V našom klube bol dlhé roky vedúcim družstva, ale pôsobil aj v extraligovom Martine a predtým robil ľadára na zimnom štadióne. Bol to veľký športový nadšenec, ktorý, žiaľ, v júli 2010 vo veku 57 rokov podľahol zákernej chorobe. Odtedy si uctievame jeho pamiatku organizovaním tohto turnaja, ktorý sa aj tohto roku vydaril. Podujatie hodnotím po športovej i organizačnej stránke veľmi pozitívne. Dva týždne pred začiatkom nového ročníka Turčianskej hokejbalovej extraligy (štart 14. septembra – pozn. red.) to bolo príjemné spestrenie v príprave. Chceli sme vyhrať, ale pokazili sme si to sami. Prvé miesto Goldspartu je zaslúžené, blahoželám mu k triumfu. Čo sa týka THbE, ako aktuálny šampión si nemôžeme dávať nízke ciele. Predpokladám, že súťaž bude kvalitná a vyrovnaná. Nebudeme to mať ľahké, súperu takisto nezahľajú a určite nám nič nedarujú. Stojí pred nami veľká výzva, lebo obhájiť je vždy ťažšie ako získať. Naším cieľom bude znovu zabojsovať o najvyššie priečky,“ uviedol pre MN Martin

Sumka. Stredný útočník Goldspartu Zdenko Lazárik vyzdvihol silu kolektívu a rovnako poukázal na hlbší význam tohto podujatia. „Turnaja sme sa zúčastnili hlavne na počesť Pištu, ktorého väčšina z nášho kádru osobne poznala. Sme radi, že sme sa stali víťazom memoriálu, čo sa nám podarilo aj preto, že sme hrali obetavo,

so srdcom a kolektívne. Svojim spoluhráčom ďakujem za krásny zážitok. Bola to dobrá previerka pred novou sezónou THbE, v ktorej budeme mať najvyššie ambície. Vynasnažíme sa byť úspešní nielen v základnej časti, ale najmä v play-off,“ vyjadril sa pre MN Zdenko Lazárik.

Stranu pripravil:
Lubomír Chochula

Hokejbalový Goldspart sa tešil z prvenstva na turnaji. Foto: lch

Filip Mod'oroši: „Martinský futbal si zaslúži vyššiu súťaž ako 3. liga“

Filip Mod'oroši je odchovancom martinského futbalu. Foto: Ich

Príprava na nový ročník bola kvalitná, naplno „zarežával“ aj Filip Mod'oroši (v sede na stroji). Foto: Ich

Muži MŠK Fomat Martin sú v aktuálnom ročníku lídrom 3. ligy Stred s bilanciou 6 zápasov, 5 víťazstiev, 1 remíza a skóre 23:5. Okrem toho Martinčania zvládli aj úvodné dve kolá v Slovenskom pohári, aby v 3. kole privítali na ihrisku v Žabokrekoch prvoligový Ružomberok (hralo sa 10. septembra po našej uzávierke).

Fomat sa na pohárový sviatok naladil víťazstvom 3:1 v Čadci (7. septembra) v 6. treťoligovom kole. V tomto zápase strelil svoj prvý gól v novom ročníku súťaže 21-ročný martinský odchovanec a stredopoliar Filip Mod'oroši. Bolo

to v 11. min z pokutového kopu, čím otvoril strelecký účet stretnutia. „Na penalty sme boli určení dvaja, ja a Martin Boďa, ktorý mi po dohode dal prednosť zahrávať túto štandardnú situáciu. Pri jedenástkach sa vždy snažím počkať na pohyb súperovho brankára. Podľa toho, kam sa pohne, volím streľbu opačným smerom. Som rád, že to vyšlo. Úspešný pokutový kop som si zopakoval z nášho pohárového duela v Stráňavách, v ktorom sme práve mojím gólom zo značky bieleho bodu vyhrali 1:0,“ rozhovoril sa pre MN Filip Mod'oroši. Martinčania v doterajších šiestich zápasoch 3. ligy nazbierali 16 bodov, čo je len o jeden menej

ako vlni za 15 jesenných kôl. Futbalisti Fomatu to majú teraz tak rozbehnuté, že v polčase sezóny by mohli mať na konte ešte väčší bodový zisk ako za celú jarnú časť 2018/2019 (31 bodov), na ktorú v novom ročníku svojimi kvalitnými výkonmi a výsledkami nadväzujú. „Absolvovali sme veľmi dobrú prípravu. Myslím si, že po kondičnej stránke patríme k najlepším tímom súťaže, ale aj po kombinačnej a hernej stránke dokážeme súperov prevyšovať. Máme dobrého trénera (Pavol Šuhaj), v kabíne je skvelá nálada. Ťaháme za jeden povraz, pomáhame si navzájom, hráme jeden za druhého, čo je vidieť na ihrisku i výsledkoch.

Chceme sa naďalej zlepšovať, aby sme neustrnuli a nezaspali na vavrínoch. Ak budeme pokračovať v nastolenom trende, bude to tešiť nás i fanúšikov. A pozdvihne to martinský futbal, ktorý si zaslúži vyššiu súťaž ako 3. liga,“ doplnil viacnásobný slovenský mládežnícky reprezentant Filip Mod'oroši, ktorý sa do materského klubu vrátil na začiatku tohto roku zo štvrtoligového FC Vydrany (predtým skúšal šťastie aj v MŠK Žilina, DAC Dun. Streda a KFC Komárno). Odchovanec Fomatu, ktorého prednosťami sú rýchlosť a technika, má potenciál ďalšieho futbalového rastu.

Najlepším strelcom Fomatu je s 5 gólmi Martin Boďa. Foto: chir

Tréner Vladimír Kuťka sa vrátil k mládeži, táto práca ho baví a naplňa

Po roku sa Vladimír Kuťka vrátil do Fomatu Martin, ale už nie k mužom, stal sa trénerom mladšieho dorastu (kategória U17), ktorý pôsobí v reorganizovanej 2. lige skupiny Východ.

Vladimír Kuťka opustil kormidlo mužského áčka Fomatu po nevydarenom vstupe do sezóny 2018/2019. Vedenie klubu sa rozhodlo pre tento krok hneď na začiatku jesennej časti preto, že nemohlo naraz vymeniť väčšinu hráčov, jednoduchšie bolo nájsť nového lodivoda. Ale už vtedy predseda Výkonného výboru MŠK Fomat Gregory Delton nevyúlčil, že jeho služby ešte niekedy využijú, lebo je to skutočný profesionál, kvalitný tréner s vysokým renomé. A presne to

sa aj stalo. Vladimír Kuťka trénoval na jar 2019 mužstvo FK Čadca, čiže konkurenta Fomatu v 3. lige. Tento kysucký klub sa mu na poslednú chvíľu podarilo zachrániť v súťaži. „V Čadci bola zlá ekonomická situácia, vládla tam neistota, dokonca sa nevedelo, či sa Kysučania vôbec prihlásia do 3. ligy. Preto som si hľadal nový angažmán a prijal som ponuku Fomatu trénovať kategóriu U17. Chcel som byť doma (žijem na Bystričke) a rád by som trávil viac času so svojou rodinou, lebo cestovanie do Čadce, kam som dochádzal každý deň, bolo veľmi únavné. Pri mládeži som začínal v MŠK Žilina, takže nie je to pre mňa nič nové. Práca s mladými futbalovými talentami je mi blízka. Myslím si, že trénovať 15- až

16-ročných chlapcov je náročnejšie ako dospelých, treba ich vedieť aj usmerniť, vychovávať, ale mňa to baví a naplňa. Budem sa snažiť, aby moji zverenci futbalovo napredovali. S mládežou mám svoje, nielen futbalové, skúsenosti. Na Spojenej škole v Žiline (Rosinská cesta 4) sa venujem športovej príprave študentov.“ Martinický mladší dorast zatiaľ absolvoval päť zápasov v 2. lige U17 Východ, dvakrát vyhral, trikrát prehral a so šiestimi bodmi je na 11. mieste zo 16 účastníkov. Starší dorast (trénerom je Marián Šupej) je po 5. kole 2. ligy U19 Východ na 9. priečke zo 16 tímov, keď raz zvíťazil, trikrát remizoval a raz prehral. **Stranu pripravil: Ľubomír Chochula**

Vladimír Kuťka má pedagogické vzdelanie a je trénerom mladšieho dorastu. Foto: chir

Posledným trénerom futbalistov Martina v 2. čs. lige bol Jozef Jankech

Účastník 2. čs. ligy Strojárne Martin v sezóne 1976/1977 – horný rad zľava: vedúci mužstva Bünter, Lukáč, Hlásny, Diabelko, Kunert, Smoleň, Junas, Topercer, Ďurkovič, Huťka, Hrebeň, lekár Valentovič. Dolný rad zľava: masér Mendel, Gerhát, Tomek, Macho, Lvončík, Hrmo, Kocian a tréner Jankech. Foto: archív jh

Futbalový Martin v minulosti niečo znamenal nielen na Slovensku, ale aj vo vtedajšom Československu. Bol účastníkom 2. celoštátnej čs. ligy, ktorá po reorganizácii súťaží zanikla v roku 1977.

V sezóne 1976/1977 bol Martin celkovo 11. najlepším futbalovým klubom na Slovensku, mužstvo Strojární obsadilo v 2. čs. lige konečne 9. miesto (zo slovenských tímov boli lepšie len tri kluby, pričom v 1. čs. lige pôsobilo sedem účastníkov zo Slovenska). Ako si v súčasnosti už osemdesiatnik Jozef Jankech (v októbri bude mať 82 rokov) spomína na éru, keď viedol martinských futbalistov (sezóny 1976/1977, 1977/1978 a jesenná časť sezóny 1978/1979)?

„Spočiatku to bolo veľmi dobré. Fabrika (Strojárne) podporovala futbal a spolu s funkcionármi klubu nám vytvorili solídne podmienky. Budovali sme mužstvo, ktoré malo potenciál bojovať aj o vyššie priečky v 2. čs. lige. Získali sme niektorých nových hráčov, ktorí vhodne zapadli do tímu. Ambíciou bolo dostať martinský futbal na vyššiu úroveň, čo sa v mojej prvej sezóne pôsobenia v Turci aj podarilo, ved' na 3. miesto sme po skončení súťaže strácali len štyri body. Dovoliť si tvrdiť, že vtedajšia 2. čs. liga mala vysokú kvalitu. Hoci sa futbal odvtedy dost' zmenil a nedá sa porovnávať rok 1977 s rokom 2019, každý z toho mužstva by sa uplatnil aj teraz v najvyššej slovenskej súťaži, keby to

bolo možné,“ vybavuje si v pamäti Jozef Jankech, ktorý sa po skončení hráčskej kariéry preslávil ako tréner (napr. v rokoch 1995 až 1998 bol kormidelníkom slovenskej mužskej reprezentácie). V Martine pôsobil dva a pol roka. „Žiaľ, v ročníku 1977/1978 sa začali prejavovať finančné problémy. Fabrika priškrtila kohútik, vymenilo sa takmer celé vedenie klubu, museli sme novú situáciu prijať a vyrovnat' sa s tým, že podmienky na futbal už neboli také ako predtým. Samozrejme, že to spôsobilo oslabenie hráčskeho kádra a horšie výsledky v Slovenskej národnej lige, kde sme sa dostali po zániku 2. čs. ligy a následnej reorganizácie súťaží. Ale na Martine spomínam veľmi dobre. Počas obdobia, keď sme mali šancu bojovať o postup medzi elitu v Československu, navštevovalo naše zápasy veľa fanúšikov. Zostal by som tu až do konca sezóny 1978/1979, ale ponuka Lokomotívy Košice, ktorá vtedy účinkovala v 1. čs. lige, bola veľmi zaujímavá. Po dohode oboch klubov som teda po skončení jesennej časti v roku 1978 odišiel do Lokomotívy, odkiaľ som, mimochodom, prišiel v lete 1976 do Martina.“

Jozef Jankech mal v Martine k dispozícii šikovných futbalistov, jedným z nich bol napr. kapitán Jozef Huťka, o ktorom tvrdí, že to mohol dotiahnuť aj do vyššej súťaže. „Škoda, že neskúsil angažmán v niektorom z väčších klubov, myslím si, že by to jeho futbalovému napredovaniu pomohlo. Výborne sa mi s ním spolupracovalo, bol to dobrý

futbalista a organizátor hry, aj po ľudskej stránke nemôžem na neho povedať nič zlé. Rád spomínam na všetkých svojich martinských zverencov. Uvediem aspoň niektorých – Hrebeň, Junas, Chatrných, Gerhát, Kocian, Hlásny, Miškoľci, Kunert, Karkó, Diabelko. Ale dobre som vychádzal aj s funkcionármi (Imriš, Kopecký, Smoleň, Bünter, Rovnianek a ďalší),“ dodáva Jozef Jankech, ktorý súčasnému martinskému futbalu želá veľa úspechov. „Nech sa Martinčanom darí. Budem šťastný, ak sa nájde nejaký sponzor, ktorý futbalu v Turci pomôže. Verím, že sa Martin vráti tam, kam historicky patrí.“ V srdci Jozefa Jankecha je futbal hlboko zakorený. Napriek svojmu veku sa o tento šport naďalej intenzívne zaujíma. Pôsobí v odborných komisiách a navštevuje zápasy. Má celkom dobrý prehľad o tom, čo sa deje na futbalových trávnikoch a neopúšťa ho ani životný elán. „Žil som medzi mladými, to mi pridávalo na zdraví a chuti

pracovať vo futbale. Mám vynikajúcu rodinu, výbornú manželku, skvelé zázemie, čo je veľmi dôležité. Veľmi si to vážim a svojim blízkym za to ďakujem. Po futbalovej stránke ma trápi, akým smerom ide slovenský futbal. Nemôžem byť spokojný s tým, že kopírujeme trendy, aké sa uplatňujú inde v Európe a vo svete. Naše kluby nekupujú kvalitu, lebo na to nemajú rozpočet, ale legionárov, ktorí nevedia hovoriť ani po slovensky, ani po anglicky, sú takticky nezrelí a len sa učia futbalovú abecedu. Priestor dostávajú takí zahraniční hráči, ktorých dokážeme vychovať aj doma. Tým pádom nemajú slovenskí talentovaní mladíci možnosť rozvíjať svoje nadanie. A to sa mi nepáči. Čo sa týka slovenskej reprezentácie, verím, že pod vedením Pavla Hapala, ktorý sa trénersky presadil s dvadsaťjednotkou a predtým aj so Žilinou, dosiahne náš národný tím čo najlepšie výsledky a poteší svojich fanúšikov.“

O Jozefovi Jankechovi pre MN povedal niekoľko viet aj jeho bývalý zvereniec František Karkó: „Na trénera Jankecha spomínam v dobrom. Môžem o ňom povedať, že je to veľký futbalový odborník a slušný človek. Najskôr ma trénoval v Trinci. A to aj vtedy, keď ma nominovali do reprezentácie Československa na zápas proti vtedy úradujúcemu majstrovi sveta. Na legendárnom štadióne Maracana v Riu de Janeiro som v júni 1971 odohral celý druhý polčas duelu s domácou Brazíliou (prehra 0:1). Po skončení zmluvy v moravskom klube som sa v roku 1973 vrátil do Martina. O tri roky neskôr sa naše cesty znovu stretli a pod vedením trénera Jankecha som hrával aj v martinskom drese.“

Autor: Ľubomír Chochula

František Karkó (vpravo) v zápase z roku 1977 na starom martinskom štadióne. Foto: Ľudovít Lettrich

Ján Palúch absolútnym víťazom Cyklomaratónu po ceste SNP

Ján Palúch 3 km pred cieľom na ceste za svojim víťazstvom

Výročie významnej udalosti novodobých dejín nášho národa, Slovenského národného povstania si po 75 rokoch pripomenuli aj desiatky účastníkov najväčšieho cyklistického podujatia v Martine. Zásluhou organizátorov – Cyklistického klubu R.C.T. a mesta Martin sa 25. augusta konal už XI. ročník verejných cestných cyklistických pretekov Cyklomaratón po ceste SNP.

Na rozdiel od vlnajšieho jubilejného uzimeného a upršaného ročníka na tohtoročných účastníkov čakalo naopak slnečné a veľmi teplé počasie. Organizátori opäť pripravili pre takmer 200 účastníkov dve mimoriadne atraktívne, členité a náročné trate. Pre rekreačných cyklistov, veteránov nad 60 rokov a pretekárov bez licencie Slovenského zväzu cyklistiky bola určená kratšia, 62 km dlhá trať. Pre ostatných ťažšia a dlhšia 90 km trať, na ktorej sa po roku opäť bojovalo o hlavnú cenu turčianskeho cyklomaratónu. Pestrofarebný peloton vyslali v ústrety cieľu slávnostným odštartovaním pred Galériou na Námestí SNP riaditeľa podujatia – primátora mesta Martin Jána Danko a predsedu cyklistického klubu R.C.T. Rastislava Beláka. V 81-členom štartovom poli síce chýbal trojnásobný víťaz týchto pretekov maďarský cyklista Gábor Fejés (2013, 2014, 2016) i vlnajší víťaz Adrián Babič, no nechýbalo

v ňom niekoľko ďalších favoritov. Okrem štvorice českých cyklistov zo Vsetína k nim patril určite aj bývalý reprezentant Slovenska Milan Barényi, Alexander Miština a tiež domáci pretekári z R.C.T. Martin na čele s víťazom turčianskeho cyklomaratónu z roku 2017 Ladislavom Šidlom, vrchárom Tomášom Kojtalom či vedúcim pretekárom Slovenského pohára Jánom Palúchom.

A bol to práve Palúch, ktorý krátko po štarte v stúpaní za obcou Zábore ukázal spolu s českým cyklistom Michaelom Zeťákom chrbát celému „balíku“ a spolu ukrajovali ďalšie kilometre cez Turčianske Jaseno, Belú, Žabokreky, Košľany, Turčiansky Peter a Tmovo. Prvým šprinterským testom osamote jazdiacej dvojice bola rýchlostná premia na 23. km trate na obcou Valča. Tá sa stala korisťou domáceho pretekára Jána Palúcha. Nevinne vyzerajúci únik začal s pribúdajúcimi kilometrami a časovým odstupom naberat' na vážnosti, keď na 50. kilometri v Mošovciach strácal peloton na vedúce duo už viac ako dve minúty. Ku kurióznejšej situácii došlo na 63. km trate. Spustené rampy v Rakove a prechádzajúci vlak zdržali prenasledovateľov na železničnom priecestí celú minútu a 20 sekúnd. Na rovnako dlhú dobu museli teda rozhodcovia zastaviť nad Valčou aj dvojicu v úniku. Boj o prvenstvo vrcholil 10 km pred cieľom. V ťažkom stúpaní za obcou Belá sa Ján Palúch striasol aj Michaela Zeťáka a zvíťazil v čase

2:20:29. So stratou 1:29 obsadil druhé miesto Michael Zeťák. Dramatický bol aj súboj o tretie miesto na čele šprintujúceho balíka. O jedinu desatinu sekundy získal na páske bronz Alexander Miština (Vélosvet Prievidza) pred štvrtým Milanom Barényim (TREK KCK Oslany).

Iba dve desatiny sekundy chýbali k víťazstvu v kategórii MUŽI B (30-39-roční) ďalšiemu turčianskemu cyklistovi Tomášovi Kojtalovi. Oň ho na cieľovej páske „obral“ český pretekár Jiří Chocholáč.

Úspech martinských pretekárov na 90 km trati podčiarkli aj dve domáce cyklistky. Absolútnou víťazkou v kategórii žien sa stala Martina Jesenská (2:50:05) a víťazkou kategórie žien (18-39-ročných) cyklistka R.C.T. Martin Lenka Bičkošová (3:00:52).

Zaujímavé súboje sa odohrávali aj na kratšej 62 km dlhej trati, ktorú absolvovalo 119 mužov a 7 žien. Svoje prvenstvo pred roka obhájil domáci pretekár Patrik Kubala (Cyklisti Martin), ktorý zvíťazil časom 1:45:52 pred Matejom Ďanovským a Danielom Kostkom. Ceny preberali z rúk primátora Jána Danko a Rastislava Beláka na stupni víťazov aj ďalší turčianski cyklisti. Víťazom kategórie MUŽI D (50-59 rokov) sa stal známy vytrvalec a triatlonista Richard Demeter a v kategórii MUŽI E (60 a viac rokov) zvíťazil pretekár KPHC Turčianske Teplice Ivan Pavlík. Bývalý slovenský atletický reprezentant a mnohonásobný majster SR, vytrvalec Miroslav

Vanko obsadil v kategórii MUŽI C (40-49 rokov) 2. miesto. Obdivuhodný výkon podala aj 42-ročná Jozka Lazovská (1:58:58), ktorá sa stala absolútnou víťazkou v súťaži žien.

Ján Palúch, absolútny víťaz: „Som nesmierne rád, že po druhýkrát zostalo víťazstvo doma v Martine. Pred dvoma rokmi sme k nemu svorne na čele s Tomášom Kojtalom pomáhali Lacovi Šidlovi. Teraz to bol zasa najmä on, ale aj ďalší „ercetáči“, ktorí zachytávali úniky a mali pod kontrolou balík, ktorý nám bol viac ako 80 km v päťách. Som im za to vďačný.“

Rastislav Belák, riaditeľ pretekov a predseda R.C.T. Martin: „Mám viacnásobnú radosť. Napriek skromným podmienkam sa nám po roku opäť podarilo pripraviť náročné podujatie na vysokej úrovni. Svedčí o tom spokojnosť cyklistov, ktorí do Turca zavítali zo všetkých kútov Slovenska, a tiež neustále narastajúce pole pretekárov. Vďaka spolupráci patrí najmä vedeniu mesta Martin, príslušníkom dopravnej polície, členom technickej čaty, martinským záchranárom a tiež rozhodcovskému zboru. Bez ich spolupráce by to jednoducho nešlo. Rovnako som spokojný s umiestnením našich pretekárov a s tým, ako sa predviedli divákovi v domácom prostredí. Všetci si upevnili svoje postavenie v priebežnom poradí Slovenského pohára a navyše sme po dvoch rokoch opäť dosiahli celkové prvenstvo.“

**Autor: Martin Ferencík
Foto: Marko Búchala**

Pokusy o úniky zachytávali v balíku pretekári R.C.T. na čele s Ladislavom Šidlom

**PENZIÓN
ĽADOVEŇ**

MEDZINÁRODNÝ
**FESTIVAL
KLOBÁS**

**SOBOTA
9. NOVEMBRA 2019**

HOSŤ FESTIVALU

**HORKÝŽE
SLÍŽE**

**V novootvorenom finančnom centre
Home Credit vybavíte**

- hotovostnú pôžičku až do 15 000 €
- spojenie pôžičiek až do 20 000 €
- flexibilnú pôžičku na kartu až do 10 000 €

TULIP CENTRUM v Martine po-ne 9.00–20.00 h.

 Viktória Varinská 0908 572 567
Jana Zacharová 0908 405 213

**HOME
CREDIT**
Pre lepšie príbehy

Viena international
EIN UNTERNEHMEN DER REJLEK METAL & PLASTICS GROUP

Spoločnosť s dlhoročnou pôsobnosťou na trhu prijme do riadneho pracovného pomeru zamestnancov na pozície:

- **OBSLUHA TROJ-A PÄŤOSÉHO FRÉZOVACIEHO CNC CENTRA**
- **OBSLUHA SÚSTRUŽNÍCKEHO CENTRA**

POŽADUJEME

- vyučený v danej profesii a prax minimálne 3 roky
- znalosť čítania výkresovej dokumentácie
- zmysel pre kusovú a malosériovú výrobu
- zodpovednosť a vysoká kvalita práce

PONÚKAME

- výhody v rámci vnútorného motivačného systému spoločnosti
- možnosť odborného rastu a ďalšieho vzdelávania
- práca v príjemnom kolektíve a dobrom pracovnom prostredí
- mzda podľa schopnosti a výsledkov od 600 do 1100 eur

VAŠE ŽIADOSTI POSIELAJTE NAADRESU

Viena international, s.r.o., Personálne oddelenie
Kráčiny 2, 036 01 Martin, T: 043 / 4200 104, E: kovac@viena.sk

Oslovíme iba tých záujemcov, ktorí splnia požadované kritériá.

**Chcete zázrak?
Sme tu pre vás.**

MARTIN

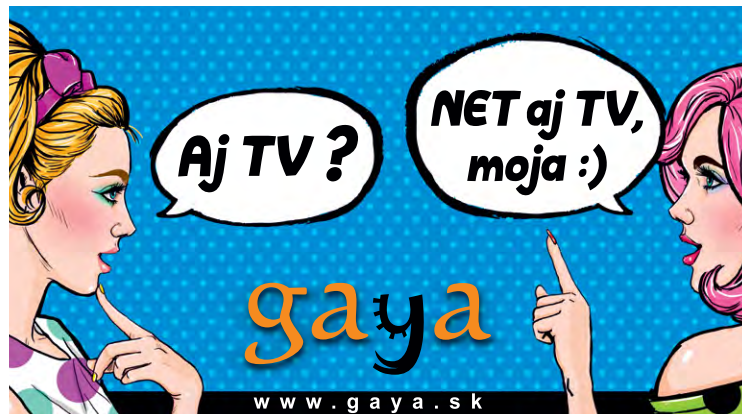
BANSKÁ BYSTRICA

KOŠICE

SANATÓRIUM HELIOS®
Centrum gynekológie a reprodukčnej medicíny

www.sanatoriumhelios.sk

**Nové
v Martine
a okolí**

Čo mi prinášajú Tesco Online nákupy?

Viac času na veci, ktoré
si nekúpim.

Objednávajte online na tesco.sk

Služba je dostupná iba vo vybraných oblastiach,
ktoré môžete nájsť na tesco.sk/martin

TESCO Online nákupy

Elektronická faktúra

príroda v každej kvapke

Turčianska vodárenská spoločnosť, a.s. Martin Vám ponúka službu - možnosť **zasielania faktúr** za vodné a stočné na základe uzatvorenej zmluvy na dodávku vody verejným vodovodom a na odvádzanie odpadovej vody verejnou kanalizáciou **v elektronickej podobe na Vašu e-mailovú adresu**. Elektronická faktúra je plnohodnotnou náhradou faktúry v papierovej forme a spĺňa všetky náležitosti faktúry stanovené zákonom.

Výhody zriadenia služby – Elektronická faktúra

- elektronická faktúra je Vám k dispozícii skôr ako papierová faktúra, môžete si ju kedykoľvek vytlačiť alebo uložiť vo Vašom počítači.

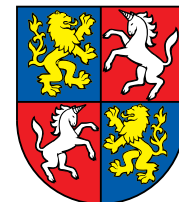
Službu – Elektronická faktúra si môžete bezplatne aktivovať:

- osobne na zákaznickom centre v Martine, Kuzmányho 25 (tel.č.: 043/42 10 171, 172, 0908 916 331)

alebo

- prostredníctvom našej web stránky - formulára Súhlas s aktiváciou služby Elektronická faktúra.

Formulár je zverejnený na našej webovej stránke www.turvod.sk v sekcii ponuka služieb/dokumenty na stiahnutie/ Súhlas s aktiváciou služby elektronická faktúra. Formulár vyplňte, potvrdte podpisom a následne doručte na naše zákaznické centrum.

História Vrútok bude zaznamenaná v stálej expozícii

V tejto žltej budove bývalej knižnice Hany Zelinovej bude po rekonštrukcii zriadená stála historická expozícia železničarských Vrútok. Foto: Ich

V meste Vrútky sa už čoskoro začnú realizovať európske projekty, ktoré pomôžu jeho rozvoju a budú prínosom pre občanov.

V budove bývalej knižnice Hany Zelinovej bude po rekonštrukčných stavebných úpravách niektorých miestností zriadená stála historická expozícia železničarských Vrútok. Europrojekt schválili v júni tohto roku, o čom rozhodol Regionálny výbor Fondu malých projektov cezhraničného

programu Interreg VA Slovenská republika – Česká republika. Na projekt „Spojila nás Košicko – bohumínska železnica“, ktorý bude mesto Vrútky realizovať spolu s Železničným múzeom moravskoslezským, bolo Vrútkam odsúhlasených vyše 34 tisíc eur, pričom jeho spolufinancovanie činí 9 tisíc eur. Mesto Vrútky v rámci neinvestičných aktivít vydá spoločný stolový kalendár a zrealizuje stretnutia obyvateľov spojené s prezentáciami železničnej histórie na oboch

stranách hranice. Vrútocký magistrát predložil v lete tohto roku novú žiadosť o nenávratný finančný príspevok, tentoraz z programu poľsko-slovenskej cezhraničnej spolupráce. Partnerom je Mestská verejná knižnica z poľského mesta Czechowice – Dziedzice, s ktorým už majú Vrútky zrealizovaný jeden úspešný projekt. Názov nového projektu je „Za spoločným kultúrnym dedičstvom dvoch železničných miest“. V prípade jeho úspechu budú mať návštevníci expozície možnosť

prelistovať si staré mestské kroniky na dotykovej obrazovke, či vrátiť sa o storočie späť s pomocou okuliarov pre virtuálnu realitu. Dobrou správou pre Vrútočanov (ale aj Martinčanov) je, že do realizačnej fázy vstupuje projekt cyklotrasy Martin – Vrútky, keďže verejný obstarávanie na jej zhotoviteľov už prešlo všetkými kontrolami a obe mestá podpísali zmluvy s víťaznými firmami. Vrútockú časť cyklotrasy bude realizovať firma Erpos, spol. s r. o., ktorá ju vybuduje za 64 tisíc eur.

Budúca cyklotrasa bude približne na tomto mieste vo Vrútkach prechádzať cez cyklolávku ponad rieku Turiec na druhú stranu nábrežia. Foto: Ich

Vrútocký kotlík potešil chuťové poháriky a priniesol veľa zážitkov

V areáli SIM v Priekope sa 17. augusta uskutočnil 11. ročník pretekov vo varení kotlíkového gul'áša pod názvom Vrútocký kotlík. Spomedzi 25 súťažiacich vyhodnotila porota na 1. mieste tím Turwood.

Organizátori (Peter Stankoviánsky a Martin Gašperík) boli maximálne spokojní s tým, že toto tradičné a obľúbené podujatie, ktoré sa po prvý raz konalo v SIM-e, dopadlo na výbornú. Predtým bol dejiskom tejto akcie priestor škvarového ihriska za bývalým gymnáziom vo Vrútkach, v blízkosti obytnej zóny. Keďže občania, ktorí tam bývali, sa opakovane sťažovali

na hluk, organizátori sa rozhodli pre zmenu. A aj napriek kritike, že vrútocké podujatie sa odsťahovalo do martinskej Priekopy, to v konečnom dôsledku bola pozitívna zmena. SIM je ideálny na takéto akcie, je tu viac možností pre deti a dospelých, lepšie podmienky mali aj súťažiaci. Bol to zážitok, počasie vyšlo ako na objednávku, gul'áše so správnymi ingredienciami rozvoniavali širokoďaleko. Návštevníci (účasť bola vyššia ako vlni) si prišli na svoje po každej stránke, potešili svoje chuťové poháriky a vďaka pripravenému programu sa aj kultúrne vyžili.

**Stranu pripravil:
Lubomír Chochula**

Hoci tím Pozbieranci sa neumiestnil medzi najlepšimi, ich gul'áš (na zábere je Rudolf Kralovanský) bol lahodný. Foto: Ich

Vít'azný vstup Komety (v martinskom azyle) do nového ročníka extraligy

Hráči Komety (čierne dresy) z tejto trmy-vrmy nič nevyťažili. Foto: chir

Po odstúpení ŠKB Martin zostal v Slovenskej hokejbalovej extralige už len jeden zástupca z Turca – Kometa Vrútky. Vrútočania však paradoxne úvodné kolo nového ročníka SHbE (7. septembra) odštartovali v martinskej športovej hale, keďže na svojom ihrisku stále ešte nemôžu pre rekonštrukčné práce hrať. Prvý krok do súťaže bol vít'azný, Kometa zvíťazila nad Košicami 5:1.

Kometa splnila úlohu favorita a nováčikovi z východu toho veľa nedovolila. Jeden z lídrov Vrútok Martin Kolčák zhodnotil pre MN tento duel takto: „V tejto hale sme sa necítili ako doma, museli sme si

zvykať na nové prostredie a hrací povrch, ale našťastie dva dni pred zápasom sme tu absolvovali aspoň jeden tréning. Dopadlo to pre nás dobre. Som rád, že sme zvíťazili. Hostia hrali v prvej tretine (1:1) pekne hokejbal, do budúcnosti majú veľkú perspektívu, ale chlieb sa lámal v druhej časti, ktorú sme vyhrali 4:0. V záverečnej tretine sme kontrolovali vývoj a strážili si svoj náskok. Chceme sa poďakovať našim fanúšikom, ktorí nás prišli podporiť. Sú úžasní, najlepší na Slovensku. Takisto, aj čo sa týka finančnej zbierky, neváhali a prispeli, za čo im patrí veľká vďaka.“ Aj napriek tomu, že Kometa neobhájila v minulej sezóne majstrovský titul (obsadila konečné 4. miesto), určite si nepokazila

renomé jedného z najkvalitnejších klubov na Slovensku. Aké ciele si Vrútky dávajú v aktuálnom ročníku súťaže? „V dlhodobej časti sa chceme hokejbalom baviť. Základným cieľom je postup do play-off. V minulej sezóne sme sa do vyradovacej časti kvalifikovali zo 6. priečky a vo štvrtfinále sme vyradili tretiu Nitru. Play-off je nevyspytateľné. Radi by sme uspeli a dosiahli čo najlepší výsledok. Uvidíme, ako sa nám bude dariť. Čo sa týka nášho hráčskeho kádra, nikto neodišiel a z Martina prišli obranca Michal Fodrek a útočník Michal Tomečko. Obaja sú vynikajúci hráči, proti Košiciam ukázali, že budú pre nás veľkým prínosom. Verím, že sa do našej zostavy vráti Martin Lihan, ktorý v 1. kole ešte nemohol nastúpiť. No a navrátilcom je aj Tomáš Pastorek, ktorý vynechal jednu sezónu,“ dodal 30-ročný útočník Martin Kolčák. Dvadsaťosemročný obranca Tomáš Pastorek zvládol svoj comeback solídne. „Od hokejbalu som si dal rok pauzu, narodil sa mi syn, chcel som sa viac venovať rodine, ale už mi to chýbalo a aj priateľka ma podporila v tom, aby som sa vrátil. Najťažšie bolo nabehnúť do zápasového tempa, ale spoluhráči mi pomohli. Aj vďaka nim som sa veľmi netrápil a cítil som sa celkom dobre. Verím, že s každým ďalším tréningom a zápasom sa budem zlepšovať a postupne sa dostanem do starej formy. S Kometou som zažil

majstrovský titul, teraz sa tiež budeme chcieť dostať do play-off, v ktorom sa môže stať hocičo. Určite by sme radi siahli na medailu,“ povedal pre MN Tomáš Pastorek. Je sympatické, že aj hráči Komety pomáhajú (fyzicky i finančne), s rekonštrukciou ihriska, ktoré bude mať charakter viacúčelového, čiže nielen na hokejbal, ale aj iné športy (napr. basketbal, tenis, bedminton). „Stavbyvedúcim“ je šéfréner mládeže a člen vedenia klubu Miroslav Daubner, ktorý pre MN poznamenal: „Najbližší domáci odohráme ešte v martinskej športovej hale, ale ten nasledovný (12. októbra s Kežmarkom) dúfam, že už vo Vrútkach. Ihrisko bude mať plastový povrch, ktorý nás stál 24 000 eur (plus inštalácia a doprava). V iných kluboch to hradí mesto, my sme si to museli kúpiť sami. Aj preto sme urobili zbierku. Dakujem všetkým, ktorí nám na povrch nejakou finančnou sumou prispeli.“

Takto vyzeralo vrútocké ihrisko 7. septembra. Foto: lch

Kolkárky Lokomotívy vykročili za obhajobou titulu triumfom nad Sučanmi

Kolkárky Vrútok – zľava: Žaneta Bednárová, Mária Tomková, Lenka Stasinkovej a Anna Ihnátová, chýba Katarína Ďurčeková. Foto: lch

Kolkárska mužská a ženská extraliga družstiev nového ročníka zodvihla oponu 7. septembra. V 1. kole sa vo svojej kolkárni darilo obom tímom TJ Lokomotíva Vrútky. Muži zdolali Spiš. N. Ves 8:0 a ženy porazili Sučany 5:1.

Družstvo žien Lokomotívy Vrútky, ktoré obhajuje prvenstvo v extralige, sa muselo zaobiť bez slovenskej reprezentantky Lenky Stasinkovej, ktorá pre MN uviedla dôvody svojej absencie: „Mám zdravotné problémy, preto som tento duel vynechala. Dúfam, že v 2. kole už budem k dispozícii. Každý zápas sa budeme snažiť hrať naplno. Chceme potvrdiť to, že majstrovský titul sme nezískali náhodou.“ Ďalšia slovenská reprezentantka a opora Vrútok Mária Tomková nahrála zo všetkých aktérok najviac bodov (603). „Je to len začiatok sezóny, ťažko niečo hodnotiť, len sa rozbiehame. V tíme nastala zmena, dozvedeli sme sa šťastnú novinku, Tinka Buckulčíková otehotnela, preto sme namiesto

nej angažovali 19-ročnú Žanetu Bednárovú z Trstenej, ktorá svoj debut vo vrútockom drese zvládla na úrovni,“ glosovala pre MN Mária Tomková. Žaneta Bednárová bola so svojim výkonom proti Sučanom (570 b) spokojná. Aké predsavzatia si dáva: „Mojou túžbou je pomôcť Vrútkam v súťaži a znovu sa prebojovať na majstrovstvá sveta v kategórii junioriek. Viem, že mám ešte rezervy, na ktorých odstránení chcem pracovať. Rada by som v tejto sezóne pokorila 600-bodovú hranicu a posunula svoj osobný rekord (597 b) vyššie.“

Stranu pripravil:
Ľubomír Chochula

Čo pre vás pripravila Kultúrna scéna v septembri?

Hudba v záhrade (Turčianskej galérie)

14. 9. 2019

FEST EKO FEST

Ak vás zaujíma to, kde žijeme a ako by sme mohli žiť viac ekologicky, pozývame vás od 14:00 do areálu ZŠ J. Krónera. Máme pre vás pripravené skvelé súťaže a veľa zábavy.

O 18:00 sa môžete tešiť na vystúpenie superstaristu Bryana Gandolu.

18. 9. 2019

PROGRES so špeciálnymi hosťami Martinom Jakubcom a Božankou

V kine Moskva organizujeme koncert skupiny Progres, ktorú poznáte

z vysielania TV Šláger. Začiatok koncertu je o 18:00, lístky si môžete kúpiť v pokladni kina Moskva, prípadne v kancelárii Kultúrnej scény (vchod v budove kina Moskva).

19. 9. – 21. 9. 2019

SVET JAZERNÝCH BYTOSTÍ

19. 9. a 20. 9. 2019 od 10:00 – 16:00 vás pozývame na ukážku tvorby drevených sôch v životnej veľkosti turčianskych rezbárov Mira Kalanka a Juraja Šimona na jazierku v Košútoch (pri Hrádku).

21. 9. 2019 od 10:00 bude

dokončenie a osadenie sôch na hladinu jazierka.

21. 9. 2019

ZÁTURČIANSKY DEŇ

V mestskej časti Záturčie (pred ZŠ A. Stodolu) bude pripravený bohatý program pre deti a dospelých. Deti sa môžu tešiť na športové aktivity a tvorivé dielne, dospelí na obľúbenú kapelu Nemôžem povedať a zápasy v boxe. Pripravené bude občerstvenie (guláš, pivo, nealko...).

22. 9. 2019

O PSÍČKOVIA MAČIČKE

Opäť začíname sezónu divadelných predstavení pre deti v priestoroch detského centra Basta Fidli. Najmenší sa každý mesiac môžu tešiť na predstavenia rôznych divadelných súborov aj z iných miest. Ako prvé začína martinské divadlo Babscénus s rozprávkou O psíčkovi a mačičke. Do pozornosti dávame zmenu predstavení, oproti minulým rokom sa bude hrať v nedeľu.

25. 9. 2019

BEH MEDIKOV

Študenti JLF UK v Martine organizujú 4. ročník charitatívneho behu v Martine, z ktorého výtazok pôjde na kúpu potrebného prístroja alebo na vybavenie do Univerzitnej nemocnice Martine tentoraz pre Onkologické centrum.

28. 9. 2019

PRIEKOPSKÝ DEŇ

V mestskej časti Priekopa (pri MŠ a ZŠ Priehradná) organizujeme od 10. h tradičný Priekopský deň. Začíname v súťaži vo varení bryndzových halušíek, okrem iných potvrdili účasť aj niektoré martinské športové kluby J. Pre deti bude pripravený program v MŠ (tvorivé dielne a športové aktivity) i detské atrakcie, pre dospelých spevácka skupina Priekopčanka a hlavným bodom programu bude vystúpenie kapely PLOŠTÍN PUNK. Občerstviť sa budete môcť, ako vždy, výborným poľovníckym gulášom, pečenou klobásou, langošmi, pivom, pre deti bude pripravená cukrová vata, pukance a sladkosti.

Rozhovor s riaditeľkou Kultúrnej scény Martin Lýdiou Moricovou

Dopočuli sme sa, že pripravujete zaujímavé podujatie spojené s históriou Martina. Mohli by ste nám viac povedať, pri akej príležitosti sa koná Stredoveký deň v Martine?

Mesto Martin každý pozná ako centrum slovenskej kultúry a spája ho s udalosťami 19. storočia, ako bolo revolučné dianie v rokoch 1848/1849, Memorandové zhromaždenie v roku 1861 či vznik Matice slovenskej v roku 1863. Neskôr to bol Andrej

Kmeť a Muzeálna slovenská spoločnosť, či v roku 1918 Martinská deklarácia. No mesto Martin má aj oveľa hlbšiu históriu, ktorú mnohí Martinčania nepoznajú. Jeho prvé osídlenie ľuďmi bádanskej kultúry sa datuje do obdobia stredného eneolitu, avšak prvá písomná zmienka je až z roku 1284 ako „villa sancti Martini“. O pár rokov neskôr (3. októbra 1340) túto obec uhorský panovník Karol I. Róbert povýšil na mesto. Bola to veľká udalosť, pretože Martin

získal množstvo privilégií na základe Krupinského práva. A práve udelenie mestských práv osade Martin si pripomenieme v rámci Stredovekého dňa.

Na čo sa môžu návštevníci tešiť?

V Stredovekom dni nebudú chýbať rytieri či urodzené panie. Námestie bude plné historických stanov a ľudí v dobovom oblečení. Vznikne nám krásna stredoveká ulička, kde návštevník bude môcť vidieť stredovekých remeselníkov, ako bol výrobca zbroje, stredoveká krajčírka, výrobca sviečok, obuvník a kožiari či pisár. Nebude chýbať ani stredoveká kuchyňa, kde bude ochutnávka aspoň časti stredovekých jedál. Neoddeliteľnou súčasťou stredoveku bolo aj sokoliarske umenie, takže sa nám predstavia sokoliari s ich dravcami. Umenie stredovekého tanca nám predvedú skvelí tanečníci. Čerešničkou na torte bude rytiersky turnaj na počesť udelenia mestských práv, kde si rytieri zo Slovenska,

Čiech a Ukrajiny zmerajú svoje sily. Bude na to vyčlenené zvlášť kolbisko pred Turčianskou knižnicou. Pre deti bude pripravený drevený kolotoč, či jazda na koni, zabávať ich bude aj dobové divadielko s rozprávkou o princeznej. Na počesť udelenia mestských práv budú znieť výstrely z dela. Delostrelci pripravujú vo svojom stane aj výstavu palných zbraní. Myslím si, že návštevníka bude čakať bohatý program, s množstvom atrakcií, ktoré Martin ešte nezažil.

Kedy a kde sa to začne?

Stredoveký deň, ktorý sme pripravili v spolupráci so Združením živej histórie Via Castrum, sa bude konať na Divadelnom námestí v Martine dňa 29. septembra 2019 od 11. do 18. h. Historický sprievod prinesie listinu martinských privilégií na hlavné pódium o 13. h.

Viac sa o podujatiach, na ktoré vás všetkých srdečne pozývame, dozviete z médií, FB a www.kultura-martin.sk